

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ
ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

**«Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη
και την Καταπολέμηση της Φτώχειας 2014-2020»
στην Περιφέρεια Θεσσαλίας**

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Σεπτέμβριος 2015

Περιεχόμενα

Εισαγωγή: Σκοπιμότητα, Μεθοδολογικό Πλαίσιο, Περιεχόμενο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.....	2
1. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης – Συνοπτική Αποτίμηση.....	5
1.1. Η κατάσταση της φτώχειας και του Κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα – Συνοπτική αποτύπωση.....	5
1.2. Η αντιμετώπιση της Φτώχειας σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο στο πλαίσιο της Π.Π. 2014-2020.....	6
2. Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στη Θεσσαλία ως προς το επίπεδο και τον κίνδυνο της φτώχειας και τις συνθήκες κοινωνικού διαχωρισμού σε επίπεδο Ευπαθών Ομάδων, σε χωρική κλίμακα Δήμων (χάρτες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού) και υποπεριοχών αυτών (θύλακες) .	9
3. Το Στρατηγικό Πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και Αντιμετώπισης της Φτώχειας.....	20
3.1. Μεθοδολογία «συγκρότησης» της Περιφερειακής Στρατηγικής – Οραμα, Στρατηγικοί Στόχοι και κύριες Ομάδες Στόχοι.....	20
3.2. Αρχιτεκτονική της Περιφερειακής Στρατηγικής – Διάρθρωση σε Άξονες Προτεραιότητας και Ειδικούς Στόχους.....	25
3.3. Διάρθρωση Σχεδίου Δράσης, Ωφελοόμενοι ανά Δράση, Συνολικό Χρηματοδοτικό Σχέδιο Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.....	28
3.4. Οργάνωση και Λειτουργία του «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών» - Αποτύπωση «Θυλάκων».....	36
3.5. Οργάνωση και Προϋποθέσεις Εφαρμογής των Παρεμβάσεων της ΠΕΣΚΕΘ – Μηχανισμός Συντονισμού και Παρακολούθησης της Περιφερειακής Στρατηγικής.....	42
4. Σύνοψη - Συμπεράσματα.....	43

Εισαγωγή: Σκοπιμότητα, Μεθοδολογικό Πλαίσιο, Περιεχόμενο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

Η παρούσα συνοπτική Έκθεση αποτελεί την χρηστική **Επιτελική Σύνοψη** του «Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Θεσσαλίας» (εφεξής και «ΠΕΣΚΕΘ»), στο οποίο συμπεριλαμβάνεται **Σχέδιο Δράσης και Εφαρμογής των Παρεμβάσεων Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020**.

Η εκπόνηση του «Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης» σε επίπεδο Περιφερειών προβλέπεται στο ΕΣΠΑ 2014-2020, ενώ οι αντίστοιχες «Περιφερειακές Στρατηγικές» αποτελούν «υποχρέωση» (με τη μορφή «αυτοδέσμευσης») των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας Προγραμματικής Περιόδου. Ταυτόχρονα, οι Περιφερειακές Στρατηγικές αποτελούν κρίσιμο εργαλείο σχεδιασμού, αποτίμησης, εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, σε ένα ασταθές και αρνητικό διεθνές οικονομικό και διεθνές οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Η **Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης της Θεσσαλίας** -εφεξής και με την αναφορά «ΠΕΣΚΕΘ»- στοχεύει στον αναλυτικό σχεδιασμό των «Δράσεων» που αφορούν στην αντιμετώπιση της φτώχειας και στην προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Το Έργο υλοποιήθηκε σε δύο Φάσεις, ως εξής:

- **Φάση 1η:** Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και διαπίστωση των αναγκών παρέμβασης στον τομέα της φτώχειας και του κοινωνικού διαχωρισμού και, συνακόλουθα, της προώθησης της κοινωνικής ένταξης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Στην 1^η Φάση περιλαμβάνεται επίσης η «χαρτογράφηση» των ευπαθών ομάδων (ένταση του κοινωνικού διαχωρισμού) και της φτώχειας σε επίπεδο Δήμου.
- **Φάση 2η:** Προετοιμασία και διαβούλευση του Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης και του αναλυτικού Σχέδιο Δράσης και Εφαρμογής Παρεμβάσεων Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

Στο πλαίσιο του εν λόγω στρατηγικού σχεδιασμού πραγματοποιήθηκε αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και διαπίστωση των αναγκών παρέμβασης στον τομέα της φτώχειας και του κοινωνικού διαχωρισμού και, συνακόλουθα, της προώθησης της κοινωνικής ένταξης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Πραγματοποιήθηκε επίσης «χαρτογράφηση» των ευπαθών ομάδων (ένταση του κοινωνικού διαχωρισμού) και της φτώχειας σε επίπεδο Δήμου, η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των Κοινωνικών Δομών, η ανάδειξη «θυλάκων» αρνητικών κοινωνικών φαινομένων με χωρική ή/και κοινωνική διάσταση κ.λπ. Η χαρτογράφηση αυτή προσδιορίζει σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες, άρα και το περιεχόμενο της περιφερειακής στρατηγικής, το είδος των δράσεων, την χωροθέτησή τους («εστίαση» της παρέμβασης), καθώς και την ιεραρχημένη ενσωμάτωσή τους σε «ομάδες δράσεων» (ειδικούς στόχους).

Η διαμόρφωση μιας **συνολικής «επίδοσης φτώχειας και κοινωνικού διαχωρισμού»** αναδεικνύει τη «βαρύτητα» των φαινομένων κοινωνικού διαχωρισμού, τόσο σε επίπεδο επιμέρους κατηγορίας Ομάδας-Στόχου, όσο και συνολικά, σε επίπεδο Περιφέρειας. Η διαμόρφωση **«περιφερειακού χάρτη κοινωνικού διαχωρισμού»** γίνεται με βάση την κατάταξη των «επιδόσεων» κάθε Δήμου ως προς την ένταση της «εμφάνισης» των υποκατηγοριών των ευπαθών ομάδων. Εάν σε αυτές τις «επιδόσεις», «προστεθεί» η «επίδοση» της ακραίας φτώχειας -μέσω αντίστοιχης κατάταξης των επιδόσεων των

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

ωφελουμένων από τις δράσεις του ΤΕΒΑ- προκύπτει ο συνολικός **«χάρτης φτώχειας και κοινωνικού διαχωρισμού»** στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Μεθοδολογικά, η αποτύπωση του πληθυσμού που υπόκειται σε συνθήκες και κίνδυνο της φτώχειας ή/και διαβιώνει σε συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού πραγματοποιείται μέσω της καταγραφής των ευπαθών ομάδων και των υποομάδων τους με «εργαλείο» τα συμπληρωμένα ειδικά ερωτηματολόγια από τους Δήμους και τους κοινωνικούς φορείς της Περιφέρειας, οι οποίοι διαθέτουν εν λειτουργία Δομές και εξυπηρετούν (από καταστατική άποψη) συγκεκριμένες ομάδες ωφελουμένων.

Επισημαίνεται ότι μέσω αυτής της διαδικασίας και όσον αφορά στα ερωτηματολόγια των Δήμων (τα οποία είναι στατιστικά συγκρίσιμα και χωρικά αξιοποιήσιμα), δεν προσεγγίζεται ο «πληθυσμός» των Ευπαθών Ομάδων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, αλλά καταγράφονται οι ωφελούμενοι των κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών και παροχών των Κοινωνικών Δομών των Δήμων, με βάση τα αντίστοιχα «μητρώα» που τηρούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και Φορείς των Δήμων. Άλλωστε σε επίπεδο Χώρας δεν υπάρχει οποιαδήποτε καταγραφή ή επίσημα στατιστικά στοιχεία που να αφορούν στους ωφελούμενους του Θεματικού Στόχου 9.

Ειδικότερα, οι «Ομάδες Στόχου» του Θ.Σ. 9, που συνολικά, αναφέρονται ως **«ευπαθείς ομάδες»** ή/και ως **«μειονεκτούσες ομάδες»** ή **«μειονεκτούντα άτομα»**, έχουν κωδικοποιηθεί με βάση τον Κανονισμό του ΕΚΤ (1304/17-12-2014) και σε συνδυασμό με το Ν. 4019/2011 «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 216/30-9-2011), αλλά και άλλους νόμους και ρυθμίσεις, σε τρεις (3) κύριες Κατηγορίες και σε επιμέρους Κατηγορίες:

- Τις **Ευάλωτες Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως άτομα με αναπηρίες, εξαρτημένα ή απ' εξαρτημένα από ουσίες άτομα, οροθετικοί κ.λπ.
- Τις **Ειδικές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως μακροχρόνια άνεργοι, οικονομικά μη-ενεργά άτομα, μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, γυναίκες/μητέρες θύματα κακοποίησης, μονογονεϊκές οικογένειες κ.λπ.
- Τις **Λοιπές Ομάδες**, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται κυρίως νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο, άτομα προερχόμενα από περιθωριοποιημένες κοινότητες, φτωχοί εργαζόμενοι ή/και συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα, ανασφάλιστοι κ.λπ.

Τόσο από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, όσο και από την αποτίμηση των ελλείψεων κατά την κάλυψη των αναγκών ανά Υπό-Ομάδα Στόχου Ευπαθών Ομάδων προκύπτουν πολλαπλές ομοειδείς και επικαλυπτόμενες υπηρεσίες προς συγκεκριμένες κατηγορίες Ευπαθών Ομάδων από ίδιες ή συμπληρωματικού χαρακτήρα Δομές, ενώ ταυτόχρονα διαπιστώνεται ότι το φαινόμενο της υπό-στελέχωσης των Κοινωνικών Δομών με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, εντείνεται από τη «διάσπασή» του σε πολλές Δομές ή/και στην απασχόλησή του σε διοικητικές δραστηριότητες.

Επιπρόσθετα, για ορισμένες κατηγορίες ευπαθών ομάδων διαπιστώνονται ελλείψεις των αναγκαιών / ειδικών υποδομών (λ.χ. διασφάλιση της προσβασιμότητας των ΑΜΕΑ), αλλά και της παροχής ειδικών υπηρεσιών (λ.χ. διερμηνείς νοηματικής γλώσσας, ενημερωτικό ή άλλο υλικό σε «προσβάσιμες» στα άτομα με αναπηρία μορφές κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του περιφερειακού στρατηγικού σχεδιασμού κοινωνικής ένταξης αναδεικνύεται η ανάγκη **«ομογενοποίησης»** των Κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας στην κατεύθυνση ενοποίησης των **κοινωνικών υπηρεσιών** που παρέχονται, με διασφάλιση της κινητικότητας και ευελιξίας του εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού, ώστε να

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

καλύπτονται όλες οι Κοινωνικές Δομές (λ.χ. σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας) και όλες οι κατηγορίες ωφελουμένων.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΠΕΣΚΕΘ χαρακτηρίζεται από την **συνολική, πλήρη, ευέλικτη και εξατομικευμένη κάλυψη των αναγκών κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπισης της φτώχειας σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας**, λαμβάνοντας υπόψη τέσσερις παραμέτρους: την πλήρη κάλυψη των σχετικών αναγκών (καθολικότητα), την διασφάλιση της προσβασιμότητας των ωφελουμένων σε Κοινωνικές Δομές σε επίπεδο Δήμου (τοπικότητα) ή/και σε τοπικό επίπεδο (εγγύτητα) και τη ανάπτυξη ενός «δικτύου» εξειδικευμένων στελεχών (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι κ.λπ.) το οποίο να καλύπτει προγραμματισμένα ή/και έκτακτα τις τρεις προηγούμενες παραμέτρους παρέχοντας ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες (ευελιξία).

Η κατάρτιση του **Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης** συνοδεύεται από αναλυτικό **«Σχέδιο Δράσης και Εφαρμογής Παρεμβάσεων»** για την καταπολέμηση της Φτώχειας και την «εμβάθυνση» της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Χαρακτηριστικό της Περιφερειακής Στρατηγικής αποτελεί η αξιοποίηση πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης: τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ ή ΕΣΙ)¹, ιδίως το ΕΚΤ και το Ταμείο για την Ευρωπαϊκή Βοήθεια προς τους Απόρους (FEAD), αλλά και το πρόγραμμα για την κοινωνική αλλαγή και την καινοτομία (ΠπΚΑΚ) 2014-2020, τα οποία αποτελούν σημαντικά μέσα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για την στήριξη των Κρατών Μελών στην υλοποίηση της δέσμης των μέτρων για την κοινωνική ενσωμάτωση, την αντιμετώπιση της φτώχειας και τις κοινωνικές επενδύσεις, καθώς επίσης Εθνικές και Ιδιωτικές πηγές χρηματοδότησης.

Το σχέδιο της ΠΕΣΚΕΘ τέθηκε σε ανοιχτή διαβούλευση τον Αύγουστο του 2015, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα <http://www.thessalia-esp.gr> και στην ιστοσελίδα <http://www.thessaly.gov.gr/>. Κατατέθηκαν παρατηρήσεις και προτάσεις ενδεικτικά από τους Δήμους Βόλου, Τρικκαίων, Φαρσάλων, από την ΕΣΑΜΕΑ, από το Υπουργείο Εργασίας κ.λπ. Οι παρατηρήσεις των Φορέων εξετάστηκαν και λήφθηκαν υπόψη κατά την οριστικοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής.

Επισημαίνεται ότι μέσω του προτεινόμενου «Περιφερειακού Μηχανισμού Συντονισμού και Παρακολούθησης της ΠΕΣΚΕΘ», θα είναι δυνατή η συστηματική παρακολούθηση εξαγωγής συμπερασμάτων για αξιολόγηση και ως εκ τούτου, η επικαιροποίηση και αναπροσαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής, όταν και όπου απαιτείται, ενώ προβλέπεται αναθεώρηση ύστερα από ενδιάμεση αξιολόγηση.

Η Μελέτη εκπονήθηκε από την ακόλουθη Ομάδα Έργου (Ο.Ε.):

- Υπεύθυνος Ο.Ε.: Νίκος Πιτσούλης
- Αναπλ. Υπεύθυνος Ο.Ε.: Δημήτρης Μπιμπίκος
- Μέλη Ομάδας Έργου:
 - Φαίη Μεσιμέρη
 - Φωτεινή Αργυρούλη
 - Κατερίνα Κωστούλα
 - Θανάσης Χριστοδουλούλης
 - Πηνελόπη Παλάσκα
 - Ελένη Καλτσά

Η Αναθέτουσα Αρχή ευχαριστεί όλους όσους συνεργάστηκαν και υποστήριξαν την εκπόνηση της Περιφερειακής Στρατηγικής, και, ιδίως, τις Αρχές και τα Στελέχη των

¹Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας.

Κοινωνικών Υπηρεσιών και των αντίστοιχων Κοινωνικών Δομών της Αυτοδιοίκησης και των Κοινωνικών Φορέων της Περιφέρειας, το Υπουργείο Εργασίας (Γ.Γ. Πρόνοιας, τις αρμόδιες Υπηρεσίες και την ΕΥΣΕΚΤ), καθώς και όσους συμμετείχαν στη διαβούλευση του Περιφερειακού Σχεδίου Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης και του Σχεδίου Δράσης για την εφαρμογή παρεμβάσεων καταπολέμησης της φτώχειας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

1. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης – Συνοπτική Αποτίμηση

1.1. Η κατάσταση της φτώχειας και του Κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα – Συνοπτική αποτύπωση

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην κοινωνική συνοχή είναι άμεσες, ενώ διαρκούν ήδη πέντε χρόνια, αποκτώντας ένταση και κοινωνικό βάθος. Ο πληθυσμός της Χώρας που υπόκειται σε φτώχεια έχει ανέλθει σε 3,8 εκ άτομα (34,6% του συνολικού πληθυσμού), από τον οποίο, τα 686.000 είναι παιδιά έως 17 ετών (ή το 33,2% του πληθυσμού που υπόκειται στις συνθήκες φτώχειας). Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι ολοκληρωτικές στα νοικοκυριά με πολύ χαμηλά εισοδήματα και στα παιδιά από 0 έως 6 ετών. (Έρευνα ΕΛΣΤΑΤ για τα χαρακτηριστικά διαβίωσης των νοικοκυριών του 2014 με έτος αναφοράς το 2013).

Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί πρωταρχικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»², στην οποία τίθεται ποσοτικός στόχος μείωσης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άτομα μέχρι το 2020 με βάση τον συνδυασμό τριών δεικτών. Οι τρεις αυτοί δείκτες είναι:

- ο κίνδυνος φτώχειας (ο οποίος ορίζεται ως το ποσοστό των ατόμων με εισόδημα κάτω του 60% του εθνικού διάμεσου εισοδήματος),
- η σοβαρή υλική στέρηση (άτομα που υφίστανται έλλειψη πόρων βάσει συγκεκριμένου καταλόγου αγαθών) και,
- η πολύ χαμηλή ένταση εργασίας (άνθρωποι που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων).

Σύμφωνα με την πρόσφατη Έκθεση για την κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη (Social Europe 2014, SPC), η φτώχεια βαίνει επιδεινούμενη, ιδιαίτερα σε ορισμένα Κράτη-Μέλη: σχεδόν 1 στους 4 Ευρωπαίους το 2012 υπόκειται στον κίνδυνο της φτώχειας, ενώ η φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός έχουν αυξηθεί σε πάνω από το 1/3 των κρατών μελών, τόσο το 2011 όσο και το 2012. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται το 2013: ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται στο 35,7% του πληθυσμού της Χώρας (ΕΛΣΤΑΤ, 13-10-2014). Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού είναι υψηλότερος για άτομα ηλικίας 18-64 ετών (39,1%).

Οι **Εθνικοί Στόχοι**, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 και στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ), διαρθρώνονται σε τρεις συνιστώσες:

- στη μείωση του αριθμού των ατόμων που απειλούνται από τη φτώχεια ή/και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 450.000 έως το 2021. Αυτό μεταφράζεται σε μείωση του

² Ευρώπη 2020. Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, COM(2010) 2020 final, Βρυξέλλες, 3.3.2010

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

ποσοστού όσων απειλούνται από τη φτώχεια (at-risk of poverty) ή/και τον αποκλεισμό (exclusion rate) από το 28% το 2008 στο 24% το 2020.

- στην αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, μέσω μείωσης του αριθμού των παιδιών και νέων (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια κατά 100.000 έως το 2020, γεγονός που μεταφράζεται σε μείωση του ποσοστού των παιδιών (0-17) που απειλούνται από τη φτώχεια από το 23% το 2008 στο 18% το 2020 (EU-SILC 2008).
- στη δημιουργία ενός «δικτύου κοινωνικής ασφάλειας» κατά του κοινωνικού αποκλεισμού (social safety net against social exclusion), που περιλαμβάνει δυνατότητα πρόσβασης στους πολίτες σε βασικές υπηρεσίες, όπως η ιατρική περίθαλψη, η στέγαση και η εκπαίδευση. Αυτός ο στόχος συνεπάγεται δραστική μείωση του αριθμού των πολιτών που δεν έχουν πρόσβαση σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης, εκπαίδευσης και στέγασης.

Με βάση τις δυσμενείς συνθήκες σε εθνικό επίπεδο, η επίτευξη των στόχων καθίσταται δυσχερής³. Για το λόγο αυτό, η ικανοποίηση και των τριών παραπάνω μεταβλητών, σε σχέση με την επίτευξη της μέγιστης αποτελεσματικότητας (με δεδομένους του περιορισμένους σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος πόρους), συνδυάζεται με τις αντίστοιχες εθνικές πολιτικές και τις δράσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020.

1.2. Η αντιμετώπιση της Φτώχειας σε Εθνικό και Περιφερειακό Επίπεδο στο πλαίσιο της Π.Π. 2014-2020.

Σε επίπεδο εθνικής στρατηγικής, η Χώρα καλείται να αντιμετωπίσει τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης, δηλαδή την ανεργία, την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, βασιζόμενη στη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω της οποίας δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας. Συστατικό στοιχείο της αντιμετώπισης της φτώχειας, διαφύλαξης και αναζωογόνησης του κοινωνικού ιστού αποτελεί η **Εθνική Στρατηγική Κοινωνική Ένταξης (ΕΣΚΕ)**, η οποία εξειδικεύει την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών ομάδων πληθυσμού που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα, ιδίως λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά και της «παγίδευσής» τους στην μακροχρόνια ανεργία και στην χρόνια ακραία φτώχεια.

Η **Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης (ΕΣΚΕ)** αποτελεί μία ολοκληρωμένη παρέμβαση για την αναπτυξιακά προσανατολισμένη μεταρρύθμιση του εθνικού «υπολειμματικού μοντέλου» κοινωνικής προστασίας υπό το πρίσμα της οικονομικής κρίσης, της δημογραφικής γήρανσης, της αποδυνάμωσης των «οικογενειακών δικτύων και της εμφάνισης νέων διαρθρωτικών κινδύνων (μακροχρόνια ανεργία, υπερχρέωση, φτώχεια), που απειλούν τη συνοχή της Ελληνικής κοινωνίας.

Η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης στηρίζεται σε τρεις **Πυλώνες**, μέσω των οποίων οριοθετούνται οι βασικές προτεραιότητες δράσης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης την περίοδο 2015-2020.

- ΠΥΛΩΝΑΣ 1 «**Καταπολέμηση της φτώχειας**»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 2 «**Πρόσβαση σε υπηρεσίες**»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 3 «**Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς**»

³ ΕΠΜ, Επικαιροποιημένη έκδοση Απριλίου 2015

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Από επιχειρησιακή άποψη, οι τρεις Πυλώνες της Στρατηγικής εξειδικεύονται σε Άξονες Προτεραιότητας, ως εξής:

- Άξονας Προτεραιότητας 1: Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας (**Α.Π. 1**),
- Άξονας Προτεραιότητας 2: Πρόληψη και Καταπολέμηση του Αποκλεισμού των Παιδιών (**Α.Π. 2**),
- Άξονας Προτεραιότητας 3: Προώθηση της Ένταξης (**Α.Π. 3**),
- Άξονας Προτεραιότητας 4: Χρηστή και Αποτελεσματική Διακυβέρνηση των Πολιτικών Ένταξης (**Α.Π. 4**).

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, επιδιώκεται η εφαρμογή ολοκληρωμένων και βιώσιμων **τοπικών στρατηγικών αντιμετώπισης της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού** σε συνδυασμό με παρεμβάσεις αστικής αναζωογόνησης στις περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων όπου παρατηρείται υψηλή συγκέντρωση αστέγων, μεταναστών και πολιτών που πλήττονται από τη φτώχεια.

Σε Επιχειρησιακό επίπεδο, η στρατηγική για την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας υλοποιείται μέσω του **Θεματικού Στόχου 9 (Θ.Σ. 9)** στις 13 Περιφέρειες της Χώρας, μέσω κυρίως των αντίστοιχων Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Ο **Θ.Σ. 9** αφορά στην «**προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης**». Ο Θ.Σ. 9 εξειδικεύεται σε **Επενδυτικές Προτεραιότητες (Ε.Π.)** που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ (9α-9δ και το ΕΚΤ (9ι-9νι). Οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο του Θ.Σ. 9 συμβάλλουν σε επιμέρους εθνικές στρατηγικές όπως:

- η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης,
- η εθνική στρατηγική για τους Ρομά,
- η εθνική στρατηγική για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών,
- το Στρατηγικό Σχέδιο την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και,
- η Πρωτοβουλία “Health in Action”.

Οι στόχοι του **Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ)** επιμερίζονται σε περιφερειακό επίπεδο, χωρίς όμως να γίνεται προσδιορισμός των περιφερειακών στόχων. Σημειώνεται ότι από τις παραπάνω στρατηγικές, οι δύο πρώτες θα έχουν περιφερειακή διάσταση και στο πλαίσιο αυτών, θα εκπονηθούν αναλυτικοί «χάρτες φτώχειας» (σε επίπεδο χωρικής ενότητας Δήμου), θα προσδιορισθούν «θύλακες» φτώχειας και (εστίες) κοινωνικού διαχωρισμού, ενώ θα σχεδιασθούν συγκεκριμένες παρεμβάσεις κοινωνικής ένταξης σε τοπικό επίπεδο.

Κοινό χαρακτηριστικό της συνεκτικής και στοχευμένης εφαρμογής των παραπάνω στρατηγικών αποτελεί η στόχευση των παρεμβάσεων με βάση τις ανάγκες τόσο των επιμέρους ομάδων στόχου, όσο και των περιφερειακών και τοπικών συνθηκών, μόχλευσης δυνάμεων (**social engineering**) και συστηματικής μεταφοράς τεχνογνωσίας (**capacity building**). Σύμφωνα με το ΕΣΠΑ, θα αναζητηθούν συνέργιες και με τις δράσεις του Ταμείου Απόρων μεγιστοποιώντας την αποτελεσματικότητα των Περιφερειακών Στρατηγικών Κοινωνικής Ένταξης.

Το **Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» (ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ)** περιλαμβάνει τις παρεμβάσεις που εντάσσονται στη δεύτερη χρηματοδοτική προτεραιότητα αναφορικά με την «ανάπτυξη και την αξιοποίηση ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού-ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση» του ΕΣΠΑ 2014-

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

2020, επιδιώκει δε στην αντιμετώπιση των πλέον αρνητικές επιπτώσεων της κρίσης και της ύφεσης, την ανεργία και τη φτώχεια.

Στο ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ εντάσσονται δράσεις που κατά κύριο λόγο αφορούν στον Θεματικό Στόχο 8 (προαγωγή της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού) και στον Θεματικό Στόχο 10 (επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης).

Η **ενεργητική ένταξη** αφορά ευπαθείς ομάδες, κατ'αρχήν μη-υποκείμενες σε κριτήρια φτώχειας, αλλά κυρίως σε κριτήρια κοινωνικού διαχωρισμού ή περιθωριοποιημένων κοινοτήτων. Υπ' αυτή την έννοια, το ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ διαμορφώνει κοινές παρεμβάσεις με την ΠΕΣΚΕΘ (ιδίως μέσω της Ε.Π. 9.ι). Προβλέπεται επίσης η διασφάλιση ισότιμης ένταξης ή επανένταξης στην αγορά εργασίας ωφελούμενων της πilotικής εφαρμογής του **Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος**.

Το **Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA)** λειτουργεί με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) 223/2014, ο οποίος συμπληρώθηκε από τον Κανονισμό 532/2014 υποστηρίζει υφιστάμενα «εθνικά συστήματα» διανομής στους άπορους τροφίμων ή/και άλλης βασικής υλικής συνδρομής. Η Ελλάδα επέλεξε την αξιοποίηση των πόρων του TEBA μέσω της εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής (ΕΠ ΕΒΥΣ) που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 223/2014 και καλύπτει την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Το ΕΠ ΕΒΥΣ αποτελεί την μόνη επιλέξιμη πηγή διανομής υλικής βοήθειας, που δεν είναι επιλέξιμη στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Επιπρόσθετα, το TEBA εμφανίζει υψηλού βαθμού συνέργιες με τους πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020 (Θ.Σ. 9), αλλά και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, καθώς και με την εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Το πλαίσιο διαχείρισης του ΕΠ ΕΒΥΣ προβλέπεται στο άρθρο 45 του Ν. 4314 (ΦΕΚ Α' 265/23-12-2014) που αφορά «στη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, στην ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 στο ελληνικό δίκαιο, στην τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α 297) και σε άλλες διατάξεις». Σημαντική προστιθέμενη αξία του **ΕΠ ΕΒΥΣ** αποτελεί η δυνατότητα παροχής φρέσκων τροφίμων καθώς και η δυνατότητα των Συμπράξεων να διαφοροποιούν τη σύνθεση των πακέτων τροφίμων που θα παρέχουν, ανάλογα με το ιδιαίτερο «μίγμα» των ομάδων στόχου στις οποίες απευθύνονται σε τοπικό επίπεδο.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας εστιάζει πρωτίστως στην ανάσχεση της αρνητικής εξέλιξης των κοινωνικοοικονομικών μεγεθών της, τα οποία προκύπτουν ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και ύφεσης που πλήττει γενικότερα τη Χώρα, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκει τον αναπροσανατολισμό του περιφερειακού αναπτυξιακού μοντέλου στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με χρονικό ορίζοντα πέραν της περιόδου 2014-2020.

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αξιοποιεί πόρους ΕΤΠΑ και ΕΚΤ που κατανέμονται σε δύο Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π. 2.α και Α.Π. 2.β) και αξιοποιούν το σύνολο των προβλεπόμενων επενδυτικών προτεραιοτήτων του Θ.Σ. 9. Οι σχετικοί Άξονες Προτεραιότητας του ΠΕΠ Θεσσαλίας έχουν ως εξής:

- **Α.Π. 2.α:** Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (**ΕΚΤ, Θ.Σ. 8 και Θ.Σ. 9**).
- **Α.Π. 2.β:** Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση (**ΕΤΠΑ, Θ.Σ. 8, Θ.Σ. 9 και Θ.Σ. 10**).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Οι επενδυτικές προτεραιότητες του Θ.Σ. 8 που εντάσσονται στον ΑΠ 2.α στοχεύουν στην ανάπτυξη, αξιοποίηση και αύξηση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας και ιδίως στην προώθηση της αυτοαπασχόλησης, κατά προτεραιότητα στους τομείς της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3) ή/και σε χωρικά επενδυτικά σχέδια. Προβλέπεται επίσης η διατήρηση της απασχόλησης και του ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας και η προσαρμογής του στα νέα δεδομένα του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Το Πρόγραμμα «**Αγροτική Ανάπτυξη**» (Π.Α.Α.) στοχεύει στην επίτευξη της ολοκληρωμένης ανάπτυξης και της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω της μετάβασης σε ένα ισχυρό, αειφόρο αγρο-διατροφικό σύστημα και της αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών περιοχών. Η στρατηγική για την αγροτική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται από την χωρική διάσταση της εφαρμογής της και στοχεύει στην κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών διακριτών ενοτήτων των αγροτικών περιοχών, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης συνολικής στρατηγικής, της οποίας οι ειδικοί στόχοι θα εξειδικεύονται σε χωρικές κατηγορίες.

Το Π.Α.Α., σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο κεφάλαιο 1.3.4γ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και στο Ν. 4314/23-12-2014⁴ θα εφαρμοσθεί και με αποκέντρωση πόρων, ευθυνών και παρεμβάσεων στις Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ.

Οι άμεσες συνέργιες του Π.Α.Α. με την περιφερειακή στρατηγική κοινωνικής ενσωμάτωσης εντοπίζονται κυρίως στο Υπό-μέτρο 16.9 και στα Υπο-μέτρα του Μέτρου 19. Ειδικότερα:

Υπο-μέτρο 16.9: Στήριξη για διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε δραστηριότητες που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη, την κοινωνική ένταξη, την κοινωνικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA) και την εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τη διατροφή. Περιλαμβάνονται δράσεις κοινωνικής γεωργίας για την παροχή εναλλακτικών υπηρεσιών που διευρύνουν και διαφοροποιούν το πεδίο των δραστηριοτήτων τους και τον πολυ-λειτουργικό ρόλο τους στην κοινωνία Εφαρμόζονται δράσεις συνεργασίας κοινωνικών γεωργικών δραστηριοτήτων, αποτελούν οι δράσεις συνεργασίας για την υγειονομική περίθαλψη (πράσινη φροντίδα), την κοινωνική ένταξη, την κοινωνικά υποστηριζόμενη γεωργία (CSA) και την εκπαίδευση για το περιβάλλον και τη διατροφή.

Μέτρο 19: CLLD / LEADER. Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ ή CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, εφαρμόζεται με την συμμετοχή των Εταίρων σε τοπικό επίπεδο. Οι ΤΑΠΤοΚ στοχεύουν μεταξύ άλλων, στη ενίσχυση του τοπικού κοινωνικού ιστού και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Σημαντικό στοιχείο των ΤΑΠΤοΚ αποτελεί η πολυταμειακή προσέγγιση και η αξιοποίηση τοπικών εταιρικών σχημάτων (Ομάδες Τοπικής Δράσης).

Το Πρόγραμμα Τεχνικής Υποστήριξης 2014 – 2020: Το οποίο μπορεί να συνεισφέρει στην χρηματοδότηση των αναγκαίων ερευνών και επιστημονικής υποστήριξης καθώς και στην ανάπτυξη του πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ ΠΕΣΚΕΘ).

2. Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στη Θεσσαλία ως προς το επίπεδο και τον κίνδυνο της φτώχειας και τις συνθήκες κοινωνικού διαχωρισμού σε επίπεδο Ευπαθών Ομάδων, σε χωρική κλίμακα Δήμων (χάρτες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού) και υποπεριοχών αυτών (θύλακες).

⁴ Διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α 297) και άλλες διατάξεις.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Σύμφωνα με τα ειδικά ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τους Δήμους και ύστερα από την στατιστική επεξεργασία τους προκύπτει η παρακάτω αξιολόγηση που αφορά στην κατανομή των ευπαθών ομάδων, καθώς και τα χαρακτηριστικά των επιμέρους υποομάδων (ευάλωτες, ειδικές, λοιπές, βλ. αναλυτική κωδικοποίηση στον **Πίνακα 1** που ακολουθεί στη σελ. 12).

Από χωρική άποψη και συγκεκριμένα, ανά Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.), εξάγονται τα παρακάτω συμπεράσματα:

- Ως προς τα άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές, Υποομάδα Α.1), καταγράφονται 10.090 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (34,7%). Ο πληθυσμός των ΑΜΕΑ που κατατάσσεται στις ευπαθείς ομάδες αποτελεί το 1,4% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (1,3% στην Π.Ε. Λάρισας, 1,7% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 1,0% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 1,5% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τα εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα (Υποομάδα Α.2), καταγράφονται 1.539 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Καρδίτσας (49,0%). Η υποομάδα Α.2 αποτελεί το 0,2% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,2% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,5% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,2% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,0% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους οροθετικούς (Υποομάδα Α.3), καταγράφονται 106 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Μαγνησίας (54,7%). Η υποομάδα Α.3 διαμορφώνει -όπως ήταν αναμενόμενο- πολύ χαμηλό (μηδενικό) ποσοστό στο συνολικό πληθυσμό της Περιφέρειας.
- Ως προς τους Φυλακισμένους/αποφυλακισμένους (Υποομάδα Α.4), καταγράφονται 332 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (75,0%). Η υποομάδα Α.4 διαμορφώνει -όπως ήταν αναμενόμενο- πολύ χαμηλό (μηδενικό) ποσοστό στο συνολικό πληθυσμό της Περιφέρειας.
- Ως προς τους Ανήλικους παραβάτες (Υποομάδα Α.5), καταγράφονται 426 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Μαγνησίας (59,4%). Η υποομάδα Α.5 αποτελεί το 0,1% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,0% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,1% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,1% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,0% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους άνεργους (Υποομάδα Β.1), καταγράφονται 39.329 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Μαγνησίας (48,5%). Η υποομάδα Β.1 αποτελεί το 5,3% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (2,4% στην Π.Ε. Λάρισας, 8,0% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 10,1% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 1,5% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους άνεργους χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ (Υποομάδα Β.2), καταγράφονται 1.949 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (41,3%). Η υποομάδα Β.2 αποτελεί το 0,3% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,3% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,5% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,0% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,2% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους άνεργους άνω των 54 μέχρι και 65 ετών (Υποομάδα Β.3), καταγράφονται 5.119 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Μαγνησίας (40,4%). Η υποομάδα Β.3 αποτελεί το 0,7% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,3% στην Π.Ε. Λάρισας, 1,0% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 1,1% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,6% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τα Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα (Υποομάδα Β.4), καταγράφονται 12.666 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Καρδίτσας (79,0%). Η υποομάδα Β.4 αποτελεί το 1,7% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,6% στην Π.Ε. Λάρισας, 7,0% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,2% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,5% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους Αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών (Υποομάδα Β.5), καταγράφονται 3.113 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (58,9%). Η υποομάδα Β.5 αποτελεί το 0,4% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,7% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,5% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,2% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,1% στην Π.Ε. Τρικάλων).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- Ως προς τις Γυναίκες, θύματα κακοποίησης (Υποομάδα Β.6), καταγράφονται 512 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Καρδίτσας (54,7%) και στην Π.Ε. Τρικάλων (23,0%). Στην τελευταία, το 86% του πληθυσμού της συγκεκριμένης υποομάδας καταγράφεται στην πόλη των Τρικάλων.
- Ως προς τα Παιδιά, θύματα κακοποίησης (Υποομάδα Β.7), καταγράφονται 255 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (41,6%). Η υποομάδα Β.7 διαμορφώνει -όπως ήταν αναμενόμενο- πολύ χαμηλό (μηδενικό) ποσοστό στο συνολικό πληθυσμό της Περιφέρειας.
- Ως προς τους Μετανάστες (Υποομάδα Β.8), καταγράφονται 7.008 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (46,1%). Η υποομάδα Β.8 αποτελεί το 1,0% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (1,2% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,3% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 1,2% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,7% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλο (Υποομάδα Β.9), καταγράφονται 42 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Τρικάλων (95,2%). Η υποομάδα Β.9 διαμορφώνει -όπως ήταν αναμενόμενο- πολύ χαμηλό (μηδενικό) ποσοστό στο συνολικό πληθυσμό της Περιφέρειας.
- Ως προς τους Παλινοστούντες (Υποομάδα Β.10), καταγράφονται 903 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (49,4%). Η υποομάδα Β.10 αποτελεί το 0,1% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,2% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,1% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,0% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,2% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τα Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο (Υποομάδα Γ.1), καταγράφονται 5.554 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (56,4%). Η υποομάδα Γ.1 αποτελεί το 0,8% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (1,1% στην Π.Ε. Λάρισας, 1,5% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,1% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,1% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τις Περιθωριοποιημένες Κοινότητες (Υποομάδα Γ.2), καταγράφονται 15.539 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (48,3%). Η υποομάδα Γ.2 αποτελεί το 2,1% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (2,7% στην Π.Ε. Λάρισας, 2,8% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 1,3% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 1,1% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους Άστεγους ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από την στέγαση (Υποομάδα Γ.3), καταγράφονται 477 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Καρδίτσας (64,4%).
- Ως προς τους Φτωχούς Εργαζόμενους με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα (Υποομάδα Γ.4), καταγράφονται 14.755 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (65,8%). Η υποομάδα Γ.4 αποτελεί το 2,0% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (3,5% στην Π.Ε. Λάρισας, 2,4% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,5% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,5% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους Φτωχούς Συνταξιούχους με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα (Υποομάδα Γ.5), καταγράφονται 11.472 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Μαγνησίας (35,6%). Η υποομάδα Γ.5 αποτελεί το 1,6% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (1,4% στην Π.Ε. Λάρισας, 1,8% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 2,2% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,6% στην Π.Ε. Τρικάλων).
- Ως προς τους Ηλικιωμένους (άνω των 65 ετών) χωρίς Ασφάλιση Υγείας (Υποομάδα Γ.6), καταγράφονται 552 άτομα, με υψηλή κατανομή στην Π.Ε. Λάρισας (53,3%). Η υποομάδα Γ.6 αποτελεί το 0,1% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (0,1% στην Π.Ε. Λάρισας, 0,1% στην Π.Ε. Καρδίτσας, 0,0% στην Π.Ε. Μαγνησίας και 0,1% στην Π.Ε. Τρικάλων).

Πέρα από τα παραπάνω συμπεράσματα που προκύπτουν από την επεξεργασία των ειδικών ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους Δήμους, η ομάδα μελέτης έλαβε επίσης υπόψη της, στοιχεία και από άλλες πηγές (ερωτηματολόγια φορέων, στοιχεία διαβούλευσης του ΤΕΒΑ, αξιολόγηση στοιχείων Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων καθώς και τα αποτελέσματα από την έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε).

«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Πίνακας 1: Κωδικοποίηση «Ωφελουμένων Ευπαθών Ομάδων» ανά Υπο-Ομάδα και ανά Περιφερειακή Ενότητα με βάση επεξεργασία Ερωτηματολογίων Δήμων

ΚΩΔ.	ΟΜΑΔΕΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	% Κατανομή	Σύνολα Υπο-Ομάδων Στόχου	% Κατανομή
A	ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ										
A.1	Άτομα με αναπηρίες (σωματικές ή ψυχικές ή νοητικές ή αισθητηριακές)	3.499	34,7	2.412	23,9	1.974	19,6	2.205	21,9	10.090	100,0
A.2	Εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες άτομα	435	28,3	754	49,0	305	19,8	45	2,9	1.539	100,0
A.3	Οροθετικοί	41	38,7	7	6,6	58	54,7	0	0,0	106	100,0
A.4	Φυλακισμένοι/αποφυλακισμένοι	249	75,0	65	19,6	2	0,6	16	4,8	332	100,0
A.5	Ανήλικοι παραβάτες	2	0,5	170	39,9	253	59,4	1	0,2	426	100,0
B	ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ										
B.1	Άνεργοι	6.690	17,0	11.371	28,9	19.071	48,5	2.197	5,6	39.329	100,0
B.2	Άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ΟΑΕΔ	805	41,3	715	36,7	61	3,1	368	18,9	1.949	100,0
B.3	Άνεργοι άνω των 54 μέχρι και 65 ετών	803	15,7	1.356	26,5	2.069	40,4	891	17,4	5.119	100,0
B.4	Μέλη πολύτεκνων οικογενειών με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα	1.660	13,1	10.010	79,0	297	2,3	699	5,5	12.666	100,0
B.5	Αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών	1.835	58,9	710	22,8	362	11,6	206	6,6	3.113	100,0
B.6	Γυναίκες, θύματα κακοποίησης	93	18,2	280	54,7	21	4,1	118	23,0	512	100,0
B.7	Παιδιά, θύματα κακοποίησης	106	41,6	80	31,4	63	24,7	6	2,4	255	100,0
B.8	Μετανάστες	3.229	46,1	420	6,0	2.317	33,1	1.042	14,9	7.008	100,0
B.9	Πρόσφυγες και Αιτούντες άσυλο	2	4,8	0	0,0	0	0,0	40	95,2	42	100,0
B.10	Παλινοστούντες	446	49,4	75	8,3	62	6,9	320	35,4	903	100,0
Γ	ΛΟΙΠΕΣ ΟΜΑΔΕΣ										

«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

ΚΩΔ.	ΟΜΑΔΕΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ	Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	% Κατανομή	Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	% Κατανομή	Σύνολα Υπο- Ομάδων Στόχου	% Κατανομή
Γ.1	Νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο	3.130	56,4	2.100	37,8	190	3,4	134	2,4	5.554	100,0
Γ.2	Περιθωριοποιημένες Κοινότητες	7.500	48,3	3.960	25,5	2.469	15,9	1.610	10,4	15.539	100,0
Γ.3	Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από την στέγαση	42	8,8	307	64,4	58	12,2	70	14,7	477	100,0
Γ.4	Φτωχοί Εργαζόμενοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα	9.707	65,8	3.447	23,4	854	5,8	747	5,1	14.755	100,0
Γ.5	Φτωχοί Συνταξιούχοι με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα	3.971	34,6	2.507	21,9	4.085	35,6	909	7,9	11.472	100,0
Γ.6	Ηλικιωμένοι (άνω των 65 ετών) χωρίς ασφάλιση υγείας	294	53,3	110	19,9	48	8,7	100	18,1	552	100,0

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης συμπληρώνει η διερεύνηση του «προφίλ» της ακραίας φτώχειας, στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την «ενεργοποίηση» του ΕΠ ΕΒΥΣ. Στο **Πίνακα 2**, γίνεται συνολική απεικόνιση των ωφελουμένων (ατόμων) που προέκυψαν από τη σχετική διαβούλευση του ΤΕΒΑ (στήλη 4), η οποία συγκρίνεται ως ποσοστό (στήλη 5) επί του νόμιμου πληθυσμού (στήλη 1) ανά Δήμο και Περιφερειακή Ενότητα.

Με βάση την εφαρμογή του ΤΕΒΑ σε νοικοκυριά που αντιστοιχούν στο 2,5%-3,0% περίπου του πληθυσμού της Χώρας⁵ και ότι αυτοί είναι υποσύνολο των δικαιούχων του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (7% του πληθυσμού της Χώρας⁶). Η κατανομή των δυνητικά ωφελουμένων στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ σε γενικές γραμμές είναι στατιστικά αποδεκτή, αλλά θα πρέπει να τεκμηριωθεί στο πλαίσιο της εκπόνησης ειδικού «σχεδίου δράσης» με τις εξατομικευμένες ανάγκες των ωφελουμένων της συγκεκριμένης κατηγορίας που εμφανίζει μεν τα χαρακτηριστικά των ευπαθών ομάδων, υπόκειται όμως σε συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια.

Πίνακας 2: Εκτίμηση των Υποκείμενων Ατόμων σε ακραία φτώχεια στο πλαίσιο της διαβούλευσης του ΤΕΒΑ (Φεβρ. 2015)

Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) /Δήμοι	Νόμιμος Πληθυσμός 2011 Αναθεωρ. Αύγ. 2014	Ωφελούμενοι Κοινωνικών Υπηρεσιών και Παροχών από Τοπικές Δομές	Εκτίμηση μη- καλυπτόμενων	Συνολικές Ανάγκες μέσω ΤΕΒΑ	% ως προς Νόμιμο Πληθυσμό 2011
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Π.Ε. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	142.201	1.601	1.750	3.351	2,4%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	61.935	1.357	0	1.357	2,2%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ	6.707	0	0	0	0,0%
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ	8.913	0	0	0	0,0%
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ	20.415	129	10	139	0,7%
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ	19.467	50	15	65	0,3%
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ	24.764	65	1.725	1.790	7,2%
Π.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ	275.921	5.637	1.666	7.303	2,6%
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	129.533	1.195	150	1.345	1,0%
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	14.646	100	330	430	2,9%
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	40.879	432	120	552	1,4%
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	26.018	1.680	376	2.056	7,9%
ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ	18.105	360	120	480	2,7%
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	24.601	580	470	1.050	4,3%
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	22.139	1.290	100	1.390	6,3%
Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	189.661	5.958	3.111	9.069	4,8%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	124.659	4.031	520	4.551	3,7%
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ	20.616	110	500	610	3,0%
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	7.267	1.250	1.080	2.330	32,1%
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ	11.316	0	42	42	0,4%
ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ	13.799	140	750	890	6,4%
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ	4.992	212	0	212	4,2%
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	1.881	200	0	200	10,6%
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ	5.131	15	219	234	4,6%
Π.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	150.938	1.642	3.132	4.774	3,2%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	77.143	1.297	1.056	2.353	3,1%

⁵ ΕΧ ΑΝΤΕ Αξιολόγηση του ΕΠ ΕΒΥΣ, Νοέμβριος 2014, ΕΥΣΕΚΤ

⁶ Υπεκαπ, εσκε, Δεκέμβριος 2014

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε.) /Δήμοι	Νόμιμος Πληθυσμός 2011 Αναθεωρ. Αύγ. 2014	Ωφελούμενοι Κοινωνικών Υπηρεσιών και Παροχών από Τοπικές Δομές	Εκτίμηση μη- καλυπτόμενων	Συνολικές Ανάγκες μέσω ΤΕΒΑ	% ως προς Νόμιμο Πληθυσμό 2011
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	33.079	345	934	1.279	3,9%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ	24.478	0	290	290	1,2%
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	16.238	0	852	852	5,2%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	758.721	14.838	9.659	24.497	3,2%

Στο πλαίσιο σχετικής έρευνας πεδίου, διακινήθηκαν ερωτηματολόγια προς τους 25 Δήμους της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Τα σύνολο των ερωτηθέντων κατανέμεται στις εξής κατηγορίες των Ευπαθών Ομάδων: Ευάλωτες ομάδες 25%, Ειδικές ομάδες 69%, Λοιπές ομάδες πληθυσμού 72%. Επισημαίνεται ότι ένας ωφελούμενος πιθανόν να ανήκει σε περισσότερες από μία από τις παραπάνω ομάδες.

Τα βασικά συμπεράσματα ανά ενότητα ερωτημάτων έχουν ως εξής:

- ο μέσος όρος ηλικίας των ωφελούμενων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι 47 έτη, με μια διακύμανση των ερωτώμενων από 6 έως 93 έτη.
- σε ποσοστό 14% οι ωφελούμενοι είναι αναλφάβητοι, 33% απόφοιτοι δημοτικού, 21% απόφοιτοι γυμνασίου και 20% απόφοιτοι λυκείου. Αντίθετα, παρατηρούμε ότι ένα ποσοστό 3% είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ, 4% απόφοιτοι ΤΕΙ και 3% απόφοιτοι ΑΕΙ. Συμπερασματικά, το μορφωτικό επίπεδο είναι γενικώς χαμηλό. Πέραν της γενικής εκπαίδευσης (δημοτικό – γυμνάσιο - Λύκειο) που αντιπροσωπεύει το 74% και του 14% των αναλφάβητων, μόλις το 10% έχουν λάβει τεχνική ή επιστημονική κατάρτιση.
- το 41% των ωφελουμένων είναι έγγαμοι, το 29% είναι άγαμοι και σε ποσοστό 11% είναι διαζευγμένοι, 6% σε διάσταση. Επίσης, το 11% βρίσκεται σε κατάσταση χρειάς ενώ το 1% δήλωσε κάποια άλλη οικογενειακή κατάσταση(εθιμοτυπικός τσιγγάνικος γάμος, συμβίωση).
- οι περισσότεροι ωφελούμενοι σε ποσοστό 64% έχουν παιδιά ενώ το 36% δεν έχουν παιδιά. Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 36% δεν έχει παιδιά, το 15% έχει 1 παιδί, το 23% έχει 2 παιδιά, το 11% έχει 3 παιδιά, το 9% έχει 4 παιδιά και το 4% έχει 5 παιδιά και το 2% πάνω από 5 παιδιά. Τα παιδιά των νοικοκυριών είναι 14% στην ηλικία 0-6 ετών, το 24% στην ηλικία 6-12 ετών, το 27% στην ηλικία 12-18 ετών και το 35% στην ηλικία άνω των 18 ετών.
- ο μέσος όρος του εισοδήματος των ωφελούμενων είναι 3.350€ και η διακύμανση του εισοδήματος των ερωτηθέντων είναι από 300€ έως 15.000€. Τα εισοδήματα αυτά προέρχονται από περιστασιακή εργασία στο 25% των ερωτηθέντων, 16% από εποχική εργασία, 16% από σύνταξη, 16% από επιδόματα, 5% από σταθερή εργασία. Είναι αξιοσημείωτο ότι το 22% των ερωτηθέντων είναι άνεργοι χωρίς κανένα εισόδημα.
- το 39% των ωφελουμένων διαμένει σε ιδιόκτητη κατοικία, το 29% φιλοξενείται, το 14% διαμένει σε ενοικιαζόμενη κατοικία, το 15% διαμένει σε παραχωρημένη κατοικία και το 3% είναι άστεγοι. Το 40% των ωφελουμένων έχει απωλέσει τη στέγη του και το 60% τη διατηρεί. Όσον αφορά αυτούς που έχουν απωλέσει τη στέγη τους, παρατηρείται ότι για το 46% η αιτία απώλειας της στέγης είναι τα οικονομικά προβλήματα/χαμηλό εισόδημα, το 29% η ανεργία, το 12% το διαζύγιο/χωρισμός, για το 7% η ανεπαρκής στήριξη από την οικογένεια και για το 6% σε ψυχιατρικό πρόβλημα.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- το 75% των ωφελούμενων δηλώνει αισιόδοξο για την «έξοδο» τους από την κατάσταση της φτώχειας, ενώ και το 25% ότι δεν θα καταφέρει να βγει από την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Ειδικότερα, από τους ωφελούμενους που απάντησαν ότι κρίνουν πως μπορούν να ξεφύγουν από την κατάσταση φτώχειας παρατηρείται ότι σε ποσοστό 45% θεωρούν ότι θα το πετύχουν μέσα από την εύρεση εργασίας, σε ποσοστό 31% με την παροχή βοήθειας από το κράτος και σε ποσοστό 24% με την παροχή βοήθειας και στήριξης από τις τοπικές Κοινωνικές Δομές.
- το 79,6% των ωφελουμένων γνωρίζει την ύπαρξη Κοινωνικών Δομών στην περιοχή τους, με περισσότερο «αναγνωρίσιμες» την Κοινωνική Δομή «Βοήθεια στο Σπίτι», το Κοινωνικό Παντοπωλείο, έπειτα τα ΚΑΠΗ και ακολουθούν η Εκκλησία, το Ιατροκοινωνικό Κέντρο και τα Συσσίτια. Το 71,3% των ωφελούμενων χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες των Κοινωνικών Δομών ενώ το υπόλοιπο 28,7% όχι. Οι ωφελούμενοι που απάντησαν όχι, είτε δεν ήξεραν τι είναι οι Κοινωνικές Δομές είτε δεν γνώριζαν αν υπάρχουν τέτοιες Δομές στην περιοχή τους.

Συμπερασματικά, το γενικό προφίλ των ωφελούμενων στη Θεσσαλία είναι φτωχά νοικοκυριά με ανήλικα παιδιά και χαμηλό επίπεδο μόρφωσης, υψηλά ποσοτά μονογονεϊκών οικογενειών και νοικοκυριών χωρίς κανένα εργαζόμενο. Το συντριπτικό ποσοστό των ωφελουμένων ενσωματώνει χαρακτηριστικά των «ειδικών» και «λοιπών» ομάδων». Θετικό κρίνεται το στοιχείο του θετικού αντίκτυπου της ενεργητικής ένταξης μέσα από εύρεση εργασίας.

Οι ωφελούμενοι αξιολογούν θετικά την ύπαρξη Κοινωνικών Δομών στην περιοχή τους, τις υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούν τακτικά. Πάντως, ένα μεγάλο ποσοστό ωφελουμένων εμφανίζεται να μην γνωρίζει τις Κοινωνικές Δομές και Υπηρεσίες στην περιοχή διαμονής του.

Η συγκριτική αξιολόγηση των εισοδημάτων των νοικοκυριών συμπληρώνει την αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, με βάση στοιχεία φορολογικών δηλώσεων της Γ.Γ.Π.Σ. για τα έτη 2010-2012. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων εξάγονται αντίστοιχα συμπεράσματα ως εξής:

- Στο εύρος των κ.ε. 0 – 6.000 € (όριο φτώχειας), η Π. Ε. Λάρισας συγκεντρώνει το 39,4% του συνόλου των νοικοκυριών, ενώ το υψηλότερο ανά νοικοκυριό ετήσιο εισόδημα € καταγράφει η Π.Ε. Καρδίτσας (2.643 €) και το χαμηλότερο η Π.Ε. Μαγνησίας (2.388 €).
- Στο εύρος των κ.ε. 0 – 2.000 € (ακραία φτώχεια), η Π. Ε. Λάρισας συγκεντρώνει το 38,7% του συνόλου των νοικοκυριών, ενώ το υψηλότερο ανά νοικοκυριό ετήσιο εισόδημα € καταγράφει η Π.Ε. Καρδίτσας (837 €) και το χαμηλότερο η Π.Ε. Μαγνησίας (631 €).

Στο πλαίσιο της εκτίμησης του «βάθους» (χάσματος) της φτώχειας και σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Το 48,6% του πλήθους των νοικοκυριών 0-6.000 € δηλώνει εισόδημα κάτω των 2.000 € ετησίως
- Το συνολικό ύψος του εισοδήματος που δηλώνεται στο κ.ε. 0-2.000 € είναι το 14,3% του συνολικού εισοδήματος του κ.ε. 0-6.000 €, εμφανίζοντας ιδιαίτερα υψηλή απόκλιση (υψηλό χάσμα).
- Το ανά νοικοκυριό ύψος του εισοδήματος που δηλώνεται στο κ.ε. 0-2.000 € είναι το 29,5% του συνολικού εισοδήματος του κ.ε. 0-6.000 €, εμφανίζοντας επίσης υψηλή απόκλιση (υψηλό χάσμα).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Συγκριτικά, μεταξύ των Π.Ε. (Πίνακας 3) η αποτίπωση του χάσματος της φτώχειας δίδει την ακόλουθη εικόνα:

- η Π.Ε. Καρδίτσας εμφανίζει το υψηλότερο χάσμα ως προς το πλήθος των νοικοκυριών και η Π.Ε. Μαγνησίας το μικρότερο,
- η Π.Ε. Μαγνησίας εμφανίζει το υψηλότερο χάσμα ως προς την κατανομή των εισοδημάτων μεταξύ των κ.ε. μέχρι 2.000 € και μέχρι 6.000 € και οι Π.Ε. Καρδίτσας και Τρικάλων το μικρότερο ,
- η Π.Ε. Μαγνησίας εμφανίζει το υψηλότερο χάσμα ως προς την κατανομή του μέσου ανά νοικοκυριό. εισοδήματος και η Π.Ε. Καρδίτσας το μικρότερο,

Πίνακας 3: Εκτίμηση του «βάθους» της φτώχειας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ανά Π.Ε.

Π.Ε.	% Κατανομή Νόμιμου Πληθυσμού	% Κατανομή πλήθους Νοικοκυριών κ.ε. <2.000 € / < 6.000 €	% Κατανομή Αναλογίας Εισοδήματος στα κ.ε. <2.000 € / < 6.000 €	% Κατανομή μέσου κ.κ. εισοδήματος στα κ.ε. <2.000 € / < 6.000 €
Καρδίτσας	18,7%	46,9%	14,9%	31,7%
Λάρισας	36,4%	47,7%	14,3%	29,9%
Μαγνησίας	25,0%	51,6%	13,6%	26,4%
Τρικάλων	19,9%	48,1%	14,9%	31,1%
ΣΥΝΟΛΑ	100,0%	48,6%	14,3%	29,5%

Η εκτίμηση της ανισοκατανομής του εισοδήματος (συντελεστής ανισοκατανομής Gini) ανά περιοχή που ορίζεται γεωγραφικά με τον Ταχυδρομικό Κώδικα πραγματοποιείται με βάση τα στοιχεία της Γ.Γ.Π.Σ. Επιλέγεται η επεξεργασία των δεδομένων για το έτος 2012, αφενός λόγω της έντασης της κρίσης στη συγκεκριμένη χρονιά, αλλά και λόγω της δυνατότητας σύγκρισης με τα λοιπά διαθέσιμα στοιχεία

Η συσχέτιση των Περιοχών που παρουσιάζουν υψηλές τιμές ανισοκατανομής εισοδήματος και ταυτόχρονα εμφανίζουν χαρακτηριστικά «θυλάκων» φτώχειας και κοινωνικού Διαχωρισμού δίδει τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- Στην Π.Ε. Καρδίτσας παρουσιάζεται συσχέτιση σε μία περιοχή (Σοφάδες).
- Στην Π.Ε. Λάρισας παρουσιάζεται συσχέτιση σε πέντε περιοχές (Νεάπολη, Αγ. Θωμάς, Νοσοκ. ΤΕΙ Αγ. Θωμάς, Νίκαια - Χάλκη – Κοιλάδα και Εργατικές Κατοικίες Γιάννουλης)
- Στις Π.Ε. Μαγνησίας και Τρικάλων δεν υπάρχει καμία συσχέτιση περιοχών.

Οι παραπάνω έξι περιοχές παρουσιάζουν αυξημένα προβλήματα «θυλάκων» φτώχειας και κοινωνικού Διαχωρισμού, έλλειψης κοινωνικών υποδομών και υψηλής ανισοκατανομής εισοδημάτων.

Συμπερασματικά και, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές και προνοιακές Δομές που έχουν αναπτυχθεί και λειτουργούν, τη στελέχωση και το έργο που παρέχουν καθώς και τα συστήματα καταγραφής των ευπαθών ομάδων που έχουν αναπτύξει, οι Δήμοι μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις ομάδες:

Στην 1η Ομάδα εντάσσονται οι Δήμοι που έχουν σχετικά ανεπτυγμένες κοινωνικές Δομές, παρουσιάζουν ικανοποιητική στελέχωση αυτών των Δομών και εφαρμόζουν συστήματα καταγραφής, παρακολούθησης και επικαιροποίησης των ευάλωτων / ευπαθών / ειδικών ομάδων. Στη συγκεκριμένη κατηγορία ανήκουν κατά τεκμήριο οι «μητροπολιτικοί» Δήμοι των Περιφερειακών Ενοτήτων.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Στη 2^η Ομάδα εντάσσονται οι Δήμοι που έχουν μικρότερο μεν αλλά ικανοποιητικό αριθμό κοινωνικών Δομών. Εφαρμόζουν ανεπαρκή συστήματα καταγραφής και παρακολούθησης των ευάλωτων / ευπαθών / ειδικών ομάδων. Στη συγκεκριμένη ομάδα ανήκουν κυρίως Δήμοι της Π.Ε. Λάρισας (Δ. Τυρνάβου, Αγιάς, Τεμπών, Φαρσάλων), 2 Δήμοι της Π.Ε. Μαγνησίας (Δ. Ρήγα Φεραίου, Αλμυρού), 2 Δήμοι της Π.Ε. Τρικάλων (Δ. Τρικκαίων, Δ. Πύλης) και 1 Δήμος της Π.Ε. Καρδίτσας (Δ. Σοφάδων).

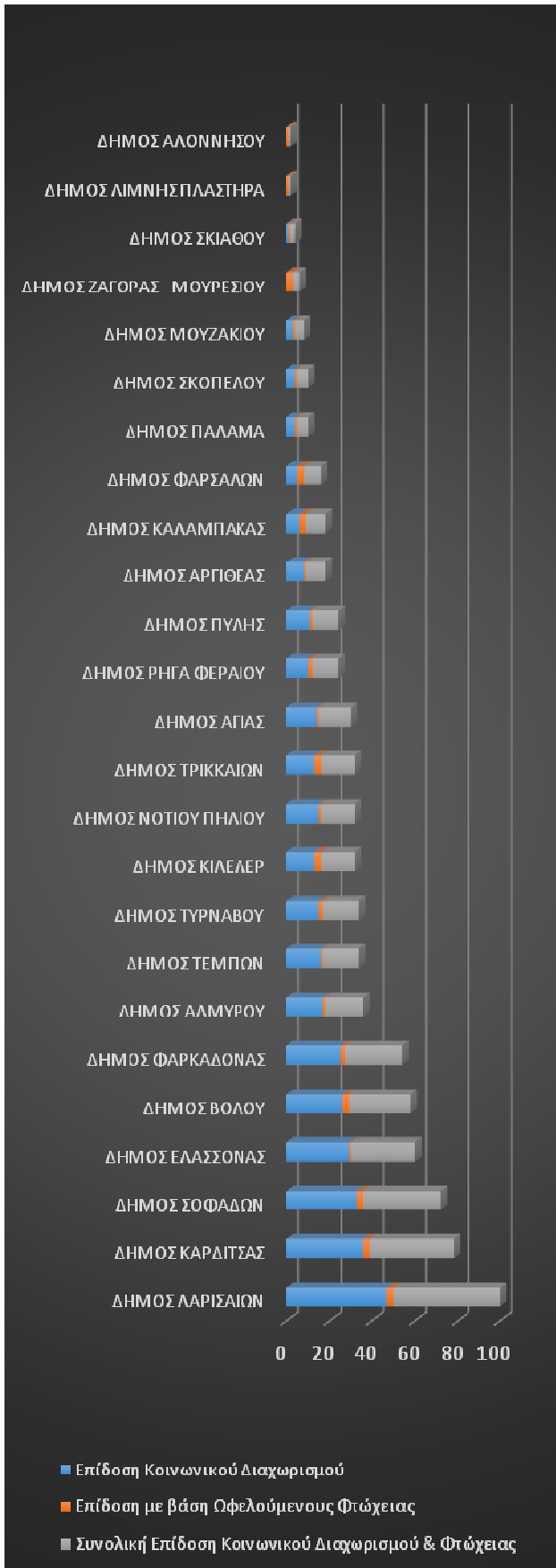
Στην 3^η Ομάδα εντάσσονται οι Δήμοι που παρουσιάζουν σημαντική έλλειψη κοινωνικών Δομών (κυρίως εφαρμόζουν το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι), ενώ δεν εφαρμόζουν συστήματα καταγραφής και παρακολούθησης των ευάλωτων / ευπαθών / ειδικών ομάδων.

Από την συνολική αξιολόγηση των δεδομένων των ερωτηματολογίων και της έρευνας πεδίου προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

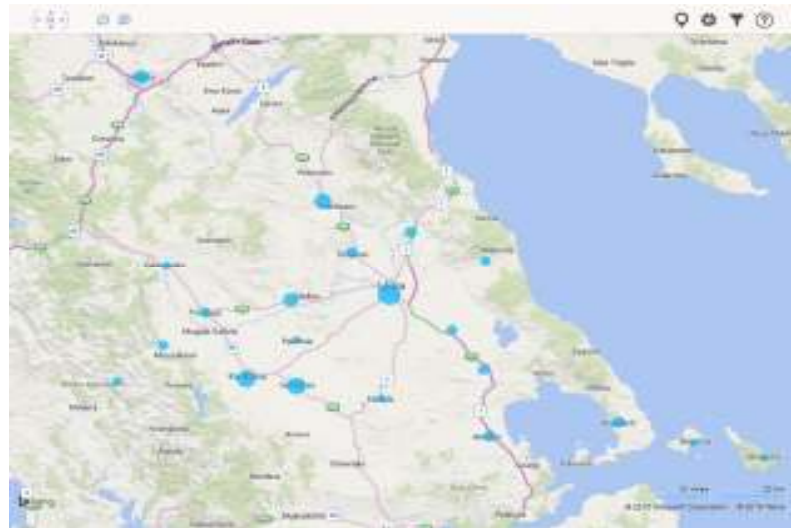
- διαπιστώνεται ανισοβαρής κατανομή του αριθμού προσωπικού και των υπηρεσιών που παρέχονται στον τομέα Κοινωνικής Πολιτικής σε τοπική κλίμακα.
- καταγράφεται σημαντική έλλειψη επιστημονικού προσωπικού, ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται υπερβολική στελέχωση των Δομών σε διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό.
- από την άλλη πλευρά, ειδικό επιστημονικό προσωπικό (κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι) απασχολείται σε διοικητικές διαδικασίες.
- οι κοινωνικές έρευνες εκτιμώνται ως ανεπαρκείς, κυρίως λόγω έλλειψης κοινωνικών λειτουργών, αλλά και λόγω έλλειψης εργαλείων καταγραφής και κωδικοποίησης των αποτελεσμάτων τους.
- διαπιστώνεται σημαντική έλλειψη μόνιμου προσωπικού. Τα περισσότερα στελέχη των Δομών εργάζονται περιστασιακά μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η μονιμότητα και η καθολικότητα των φαινομένων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού απαιτούν την πρόβλεψη στελέχωσης των Δομών σε ορίζοντα τουλάχιστον Ζετίας και η εξέταση κοινής κάλυψης των απαιτήσεων σε εξειδικευμένο προσωπικό, υλικό, εξοπλισμό κ.λπ., όπως λ.χ. σε ορισμένες ειδικότητες ψυχολόγων, παιδοψυχολόγων κ.α, σε στελέχη με εμπειρία και δεξιότητες, σε συνδυασμό με εποπτικό / ενημερωτικό υλικό που να ικανοποιεί τις ιδιαίτερες ανάγκες συγκεκριμένων Υποομάδων των Ευπαθών Ομάδων, όπως στους ΑΜΕΑ και στα Παιδιά/ΑΜΕΑ κ.λπ., σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, ή σε «χαμηλότερο» επίπεδο, εκεί που παρατηρούνται φαινόμενα αυξημένης παρουσίας πληθυσμού συγκεκριμένων υποομάδων.
- αναδεικνύονται ελλείψεις στην προσβασιμότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων των Κοινωνικών Δομών των ατόμων με αναπηρία.
- παρατηρείται κατακερματισμός και έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού στην τοπική Κοινωνική Πολιτική των Δήμων καθώς και έλλειψη τεχνογνωσίας σε προγράμματα άντλησης πόρων από προγράμματα της Ε.Ε ή άλλων διεθνών φορέων.
- οι εθελοντές, οι δωρεές και τα άτυπα κοινωνικά δίκτυα αξιοποιούνται σε σημαντικό βαθμό,
- διαπιστώνεται σημαντική έλλειψη οργανωμένων αυτόνομων Κοινωνικών Υπηρεσιών στους Δήμους και η κοινωνική πολιτική ασκείται από άλλες υπηρεσίες του Δήμου, κυρίως τις Κοινωφελείς Επιχειρήσεις. Οι «αυτοτελείς» Αντιδημαρχίες Κοινωνικής Πολιτικής (όπου υπάρχουν), συναντούν προβλήματα σχεδιασμού και οργάνωσης της τοπικής κοινωνικής πολιτικής, παραμένουν δε σε διοικητικές διαδικασίες και χορήγηση επιδομάτων.
- τέλος, αν και η ανεργία και, ιδιαίτερα η μακροχρόνια ανεργία είναι αυξημένη, οι Δήμοι δεν έχουν αναπτύξει εξειδικευμένες Δομές προώθησης στην απασχόληση.

Οι «επιδόσεις» κοινωνικού διαχωρισμού και φτώχειας σε επίπεδο Δήμου αποτυπώνονται με τη μορφή χαρτών και διαγραμμάτων ως εξής:

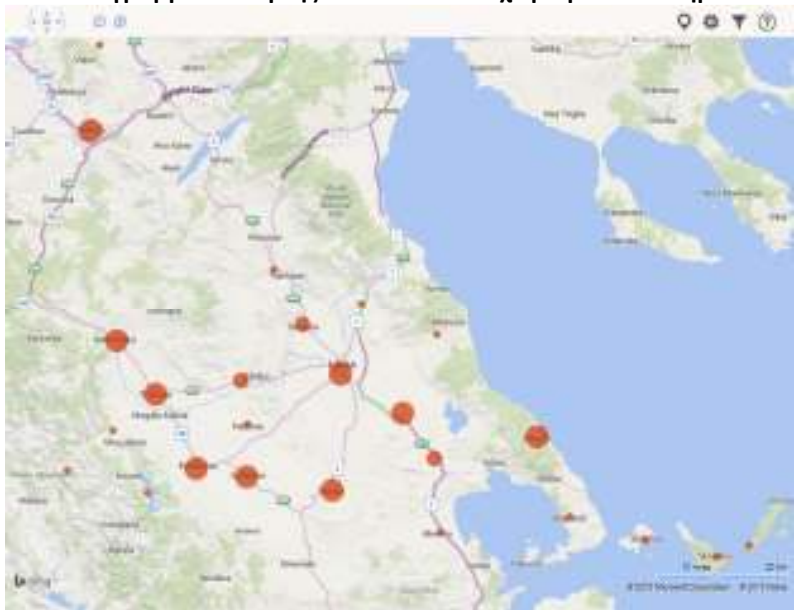
«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

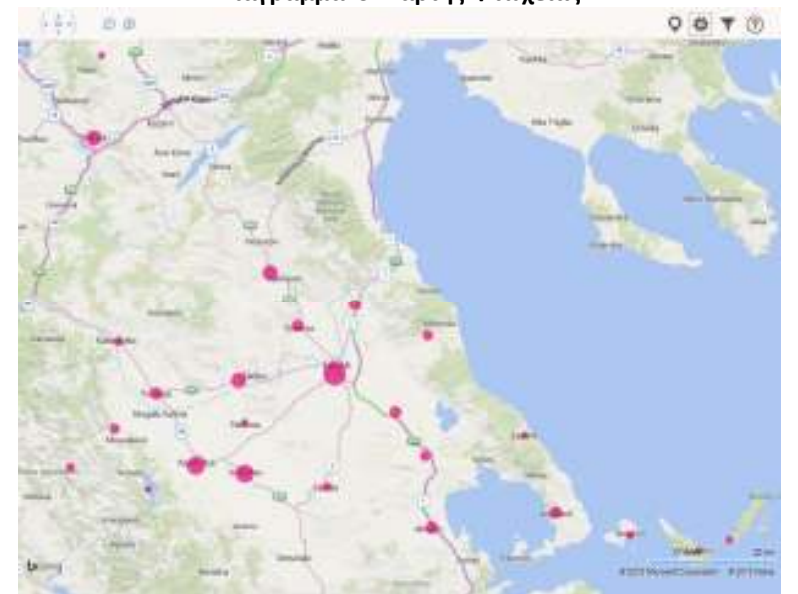
Διάγραμμα 1: Απεικόνιση Φαινομένων Έξαρσης Κοινωνικού Διαχωρισμού & Φτώχειας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

Διάγραμμα 2: Χάρτης Κοινωνικού Διαχωρισμού ανά Δήμο

Διάγραμμα 3: Χάρτης Φτώχειας

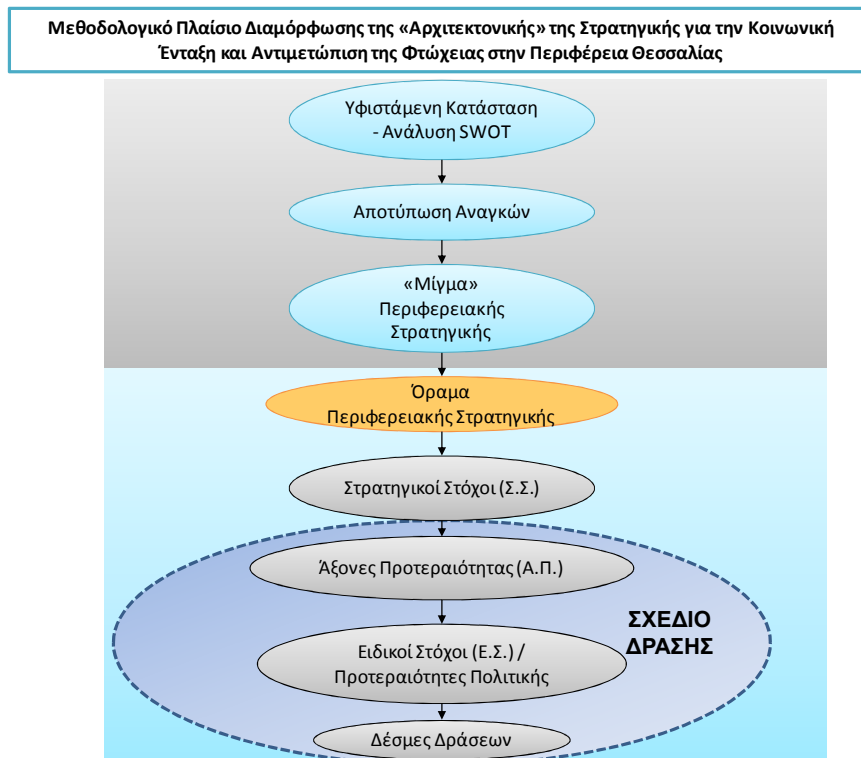

Διάγραμμα 4: Συνολικός Χάρτης Κοινωνικού Διαχωρισμού & Φτώχειας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

3. Το Στρατηγικό Πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και Αντιμετώπισης της Φτώχειας

3.1. Μεθοδολογία «συγκρότησης» της Περιφερειακής Στρατηγικής – Όραμα, Στρατηγικοί Στόχοι και κύριες Ομάδες Στόχοι

Η κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας περιλαμβάνει αναλυτικό Σχέδιο Δράσης με μέτρα και δράσεις εφαρμογής παρεμβάσεων καταπολέμησης της φτώχειας και εμβάθυνσης της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η προσέγγιση της «αρχιτεκτονικής» της Περιφερειακής Στρατηγικής απεικονίζεται διαγραμματικά ως εξής:

Η Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο επίπεδο της Περιφέρειας Θεσσαλίας περιλαμβάνει ένα ευρύ πλαίσιο παρεμβάσεων και χρηματοδοτικών πηγών, με κοινή συνισταμένη την ανάσχεση της αρνητικής εξέλιξης των κοινωνικοοικονομικών παραμέτρων που διαμορφώνουν τις συνθήκες, τους κινδύνους και το βάθος της φτώχειας και των αιτιών που οδηγούν στον αποκλεισμό και στην παγίδευση των ευπαθών ομάδων από την αγορά εργασίας και από την πρόσβασή τους σε κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές (σε χρήμα και σε είδος).

Περιλαμβάνει ταυτόχρονα παρεμβάσεις, εργαλεία, συνεργασίες και πρωτοβουλίες για την ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων και την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική προώθησή τους σε θέσεις απασχόλησης ή σε επιχειρηματικές ευκαιρίες, αντιμετωπίζοντας με αυτό τον τρόπο βιώσιμα τον κοινωνικό διαχωρισμό και αποκλεισμό και συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην στρατηγική του ΠΕΠ Θεσσαλίας, η οποία εστιάζει στον αναπροσανατολισμό του

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

περιφερειακού αναπτυξιακού μοντέλου προς την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με χρονικό ορίζοντα πέραν της περιόδου 2014-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, οι παρεμβάσεις της περιφερειακής στρατηγικής λαμβάνουν υπόψη τους τις «χωρικές συγκεντρώσεις» αρνητικών κοινωνικών φαινομένων», στις οποίες θα εφαρμοσθούν ολοκληρωμένες και πολυταμειακές παρεμβάσεις.

Σύμφωνα με την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, προκύπτει ως πλέον **κατάλληλο «μίγμα» στρατηγικής κοινωνικής ενσωμάτωσης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ο συνδυασμός διαρθρωτικών και προληπτικών κοινωνικών πολιτικών** και, συγκεκριμένα:

- ο σχεδιασμός και η εφαρμογή επιλεκτικών / στοχευμένων πολιτικών, οι οποίες προλαμβάνουν και αμβλύνουν τις αρνητικές επιδράσεις από έντονα φαινόμενα φτώχειας και κοινωνικού διαχωρισμού, τόσο σε επίπεδο οικογένειας, των μελών αυτής, αλλά και σε μεμονωμένα άτομα που εντάσσονται στις Ευπαθείς Ομάδες, όσο και σε χωρικό επίπεδο, με έμφαση δηλαδή στην αντιμετώπιση της έξαρσης των φαινομένων αυτών σε «θύλακες», στον αστικό και στο αγροτικό χώρο της Περιφέρειας.
- η διασφάλιση της προώθησης της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της ενεργητικής ένταξης των δυνητικά ωφελουμένων, με κατάλληλες παρεμβάσεις ενημέρωσης, ενδυνάμωσης και ψυχοκοινωνικής στήριξης και δημιουργίας διεξόδων απασχόλησης και επιχειρηματικής δράσης, με στοχευμένες Δράσεις στις επιμέρους κατηγορίες των ευπαθών ομάδων.
- η άμεση αντιμετώπιση των αδυναμιών και των ελλείψεων των Φορέων που παρέχουν κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και, διαθέτουν και λειτουργούν αντίστοιχες Δομές σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση στην οργανωτική στήριξη, στη διάγνωση των αναγκών και τον προγραμματισμό της τοπικής κοινωνικής πολιτικής, στην λειτουργική υποστήριξη των Δομών, ιδίως όσον αφορά στο αναγκαίο εξειδικευμένο επιστημονικό δυναμικό και στην εισαγωγή συστημάτων και εργαλείων ταυτοποίησης και παρακολούθησης των ωφελουμένων, ώστε στοχευμένα και συνθετικά να εφαρμοσθούν παρεμβάσεις αντιμετώπισης της φτώχειας και κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευπαθών ομάδων και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους.
- η κινητοποίηση των κοινωνικών εταίρων και του ιδιωτικού τομέα και η συγκρότηση τοπικών κοινωνικών δικτύων, η εφαρμογή πιλοτικών Δράσεων κοινωνικής μόχλευσης και καινοτομίας και ο συντονισμός της εφαρμογής και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής.

Η **αριστοποίηση** των παρεμβάσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής υποστηρίζεται από την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης, σε συγκεκριμένα «στάδια» της ζωής των ωφελουμένων, όπως η στήριξη της πρόσβασης στην εκπαίδευση, η παροχή κοινωνικών επιδομάτων και η στήριξη της τρίτης ηλικίας. Η Περιφερειακή Στρατηγική «συμπληρώνει» την αντίστοιχη Εθνική σε κύρια ζητήματα, όπως λ.χ. η πρόσβαση στη προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ECEC), η μείωση της σχολικής διαρροής, η κοινωνική φροντίδα, η αντιμετώπιση των στερήσεων και, ιδιαίτερα των υλικών στερήσεων, η παροχή κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών και παροχών, η βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας των ευπαθών ομάδων στις κοινωνικές και λοιπές υποδομές κ.ο.κ.

Οι εξατομικευμένες και ολοκληρωμένες υπηρεσίες και παροχές (π.χ. μέσω του Περιφερειακού Δικτύου Κοινωνικών Δομών ενιαίας / πολλαπλής εξυπηρέτησης), μπορούν να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Η απλούστευση των μεθόδων ταυτοποίησης και των διαδικασιών παροχής των κοινωνικών υπηρεσιών και λοιπών παροχών, μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους που χρειάζονται

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

βοήθεια να αποκτήσουν πρόσβαση σε παροχές και υπηρεσίες πιο εύκολα, αποφεύγοντας τα αλληλεπικαλυπτόμενα προγράμματα και το αυξημένο κόστος.

Η Περιφερειακή Στρατηγική διαμορφώνει επίσης τους επιστημονικούς, τεχνικούς και λειτουργικούς όρους για την υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής, στηρίζοντας τη **δημιουργία ικανοτήτων** στους εμπλεκόμενους Φορείς σε τοπικό επίπεδο.

Η **ενδυνάμωση και στήριξη** των ευπαθών ομάδων σε εξατομικευμένο, αλλά και σε συλλογικό επίπεδο, αποτελεί την ουσία και κρίσιμη στρατηγική επιλογή της περιφερειακής στρατηγικής κοινωνικής ένταξης στη Θεσσαλία. Η ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων αποκτά μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα, διάρκεια και ισχύ, εφόσον ενεργοποιούνται, συμμετέχουν και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι. οι οποίες υποστηρίζονται από ένα κατάλληλα και ευνοϊκά διαμορφωμένο «περιβάλλον κοινωνικής δράσης και αναπτυξιακής δυναμικής».

Η Περιφερειακή Στρατηγική περιλαμβάνει εκείνες τις κοινωνικές πολιτικές που χαρακτηρίζονται από τοπικό σχεδιασμό και εκ του σύνεγγυς εφαρμογή και χρηματοδότηση, δρα δε συμπληρωματικά όχι μόνο σε σχέση με την εθνική στρατηγική κοινωνικής ένταξης, αλλά και σε σχέση με μια «σειρά» λοιπών εθνικών στρατηγικών.

Για παράδειγμα, η εξασφάλιση επαρκών πόρων διαβίωσης των ευπαθών ομάδων αποτελεί κύρια εθνική στρατηγική επιλογή. Βασικό μοχλό αποτελεί η θέσπιση και εφαρμογή του «ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος». Το επίπεδο του Ε.Ε.Ε. θα πρέπει να είναι συνδεδεμένο για τη διασφάλιση της αξιοπρέπειας των ωφελουμένων και, ταυτόχρονα, να τους παρέχει κίνητρα για κοινωνικοποίηση και επαγγελματική δραστηριοποίηση. Η στόχευση, επαλήθευση, αξιολόγηση η καταλληλότητα της στήριξης του Ε.Ε.Ε. σε σχέση με τις ανάγκες των «επιλέξιμων» οικογενειών αποτελούν αντικείμενο της Περιφερειακής Στρατηγικής.

Με βάση την παραπάνω προσέγγιση και, ιδίως την ικανοποίηση των αναγκών, του «μίγματος» της Περιφερειακής Στρατηγικής που ικανοποιεί αυτές τις ανάγκες και τη λειτουργική σχέση μεταξύ καθολικής αντιμετώπισης και τοπικής εφαρμογής των τοπικών κοινωνικών πολιτικών, τίθεται το ακόλουθο «Όραμα» της Περιφερειακής Στρατηγικής Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και Αντιμετώπισης της Φτώχειας :

Εν κατακλείδι, μέσω της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης Θεσσαλίας, προωθείται

«η συστηματική καταπολέμηση της φτώχειας, η βιώσιμη κοινωνική ενσωμάτωση και η πολύπλευρη ενδυνάμωση και στήριξη της πρόσβασης των Ευπαθών Ομάδων στην αγορά εργασίας και στην επιχειρηματικότητα, καθώς και η διασφάλιση ισότιμων ευκαιριών πρόσβασης των Ευπαθών Ομάδων σε κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές, σε ένα κατάλληλα δομημένο και ιεραρχημένο δίκτυο Δομών και Υποδομών Υγείας, Κοινωνικής Φροντίδας, Εκπαίδευσης και Διαβίου Μάθησης, το οποίο να καλύπτει ισόρροπα σε σχέση με τις ανάγκες, τις αστικές και τις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας»

Η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης διαρθρώνεται σε οκτώ (8) Στρατηγικούς Στόχους (Σ.Σ.), οι οποίοι παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4: Διάρθρωση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης της Θεσσαλίας σε Στρατηγικούς Στόχους

Σ.Σ.-1	Ενδυνάμωση και Προώθηση της Ενεργητικής Ένταξης και της Ισότιμης Πρόσβασης των Ευπαθών Ομάδων στην Αγορά Εργασίας και σε Ευκαιρίες Απασχόλησης
Σ.Σ.-2	Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Υλικών Στερήσεων
Σ.Σ.-3	Πρόληψη και Καταπολέμηση του Αποκλεισμού των Ευπαθών Ομάδων και, ιδίως, των Περιθωριοποιημένων Κοινοτήτων και των Παιδιών
Σ.Σ.-4	Ενημέρωση και βελτίωση των όρων πρόσβασης των Ευπαθών Ομάδων σε Κοινωνικές και Προνοιακές Υπηρεσίες και Παροχές
Σ.Σ.-5	Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης μέσω ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας
Σ.Σ.-6	Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αναζωογόνησης Υποβαθμισμένων Κοινοτήτων σε αστικές ή/και σε αγροτικές περιοχές
Σ.Σ.-7	Κοινωνικές Επενδύσεις σε υποδομές, ικανότητες, δεξιότητες και συστήματα, διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των ευπαθών ομάδων σε κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές
Σ.Σ.-8	Συντονισμός, Βελτίωση των Ικανοτήτων, των Φορέων, Υποστήριξη της Εφαρμογής, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

Κύριο πεδίο εφαρμογής των πολιτικών της περιφερειακής στρατηγικής αποτελεί ο πυρήνας της **οικογένειας**, η σημασία του οποίου αν και γενικά εμφανίζεται να φθίνει, στα μεσαία αστικά κέντρα και στην ύπαιθρο παραμένει το βασικό κύτταρο λειτουργίας των τοπικών κοινωνιών και διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής.

Στο πλαίσιο της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης, θα υποστηριχθούν κυρίως οικογένειες με **ανήλικα παιδιά**, με δεδομένο ότι τα παιδιά θεωρούνται ως οι πλέον ευάλωτες ομάδες, με ιδιαίτερη έμφαση στις τρίτεκνες-πολύτεκνες οικογένειες που χαρακτηρίζονται από συνθήκες υλικών στερήσεων, αλλά και στις μονογεϊκές οικογένειες, καθόσον η μονογονεϊκότητα αποτελεί κατ'εξοχήν πτωχογόνο παράγοντα.

Στο επίπεδο της οικογένειας, καλύπτεται το σύνολο των «χαρακτηριστικών» των ευπαθών ομάδων, οι παρεμβάσεις έχουν ολιστικό και πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα, ενώ μεγιστοποιούνται τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Οι οικογένειες χωρίς κανένα εργαζόμενο θα στηριχθούν μέσα από ένα πιο σύνθετο μίγμα παρεμβάσεων, που παραπέμπει στην αξιοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής, η οποία προβλέπει και άλλες μορφές χρηματοδοτήσεων και παρεμβάσεων. Αντίστοιχα, θα υποστηρίζονται τα «μονήρη» άτομα, εφόσον εμπίπτουν στις ευπαθείς ομάδες.

Επισημαίνεται ότι το οικογενειακό πρότυπο των ευπαθών ομάδων στην Θεσσαλία με βάση τα αποτελέσματα της διεξαχθείσης έρευνας πεδίου έχει ως εξής:

- Όσον αφορά στην οικογενειακή κατάσταση των ωφελούμενων, το 41% είναι έγγαμοι, το 29% είναι άγαμοι, το 11% είναι διαζευγμένοι και το 6% σε διάσταση⁷.
- Το 64% των ωφελουμένων έχει παιδιά, ενώ το 36% δεν έχει παιδιά.

⁷ Συμπληρωματικά, το 11% βρίσκεται σε κατάσταση χρειάς ενώ το 1% δήλωσε κάποια άλλη οικογενειακή κατάσταση (εθιμοτυπικός τσιγγάνικος γάμος, συμβίωση).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- Από τους ωφελούμενους με παιδιά, το 15% έχει 1 παιδί, το 23% έχει 2 παιδιά, το 11% έχει 3 παιδιά, το 9% έχει 4 παιδιά και το 4% έχει 5 παιδιά και το 2% πάνω από 5 παιδιά.
- Ηλικιακά, τα παιδιά των νοικοκυριών είναι κατά 65% ανήλικα και κατά 35% ενήλικα. Στα ανήλικα, το 14% κατανέμεται στην ηλικία 0-6 ετών, το 24% στην ηλικία 6-12 ετών, το 27% στην ηλικία 12-18 ετών.
- Η σχολική διαρροή καταγράφεται στην Θεσσαλία ως χαμηλή και εντοπίζεται κυρίως στις περιθωριοποιημένες ομάδες.

Συμπερασματικά, οι παρακάτω κατηγορίες ωφελουμένων διαμορφώνουν τις «κύριες» ομάδες-στόχους της Περιφερειακής Στρατηγικής, οι οποίες ταυτόχρονα ενσωματώνουν και λοιπά χαρακτηριστικά των Ευπαθών Ομάδων, ως εξής:

- μέλη Ευάλωτων Ομάδων,
- φτωχά νοικοκυριά ή μονήρη άτομα που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας, ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας,
- νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαίτερος τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα/πολύτεκνα, νοικοκυριά, τα οποία πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης και στο χαμηλότερο όριο του 40% του μέσου διαθέσιμου εισοδήματος, από τα νοικοκυριά χωρίς παιδιά,
- νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο και, ιδίως νοικοκυριά με παιδιά, ώστε παράλληλα να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο της παιδικής φτώχειας,
- στοχευμένη αντιμετώπιση της φτώχειας των παιδιών και, ιδιαίτερα εκείνων που διαβιούν σε νοικοκυριά με τα παραπάνω χαρακτηριστικά και έχουν ηλικία 0 – 6 ετών ή/και έχουν μεταναστευτικό υπόβαθρο ή/και εντάσσονται σε μειονότητες η/και περιθωριοποιημένες κοινότητες,
- συνακόλουθα, ιδιαίτερη στόχευση δίδεται στις έγκυες μητέρες και σε εκείνες που έχουν μόλις γεννήσει,
- άτομα που διαβιούν σε περιοχές με πολλαπλά μειονεκτήματα (υποβαθμισμένες αστικές περιοχές στο πλαίσιο των οποίων συσσωρεύονται και αλληλοτροφοδοτούνται παράγοντες κοινωνικού αποκλεισμού),
- άτομα που διαβιούν σε Δομές κλειστής φροντίδας,
- άτομα των οποίων η διαβίωση συνδέεται με ακατάλληλες συνθήκες στέγασης ή/και έλλειψη στέγης,
- άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ή/και με αναλφαβητισμό,
- ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών και λοιπά πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού,
- άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω της ιδιότητας μέλους ομάδων με θρησκευτικές / πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και,
- άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω της ιδιότητας αιτούντος άσυλο, αναγνωρισμένου πολιτικού πρόσφυγα ή οικονομικού μετανάστη.

Οι ωφελούμενοι που εντάσσονται στις ανωτέρω Ομάδες θα χαρακτηρίζονται ως «επιλέξιμοι» με στάθμιση / συνεκτίμηση, κοινωνικών, εισοδηματικών και άλλων κριτηρίων, ανάλογα με το είδος, το περιεχόμενο και τον χαρακτήρα της υπηρεσίας ή της παροχής που θα λαμβάνουν, κριτήρια τα οποία (όσον αφορά σε Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 και, από άλλες δράσεις του ΕΣΠΑ και του Επιχειρησιακού

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD), θα εξειδικεύονται εντέλει στο επίπεδο των Προσκλήσεων.

Σημειώνεται σχετικά ότι οι παροχές που θα χορηγηθούν στους «επιλέξιμους» ωφελούμενους με κριτήριο το ύψος του εισοδήματος ή/και με άλλα «σταθμισμένα» κριτήρια, θα εφαρμόζονται με αποφυγή του στιγματισμού, με έμφαση στις διαφοροποιημένες ανάγκες των παιδιών, ώστε να μειώνεται η παγίδευση ή/και ο κίνδυνος της φτώχειας, ενώ παράλληλα θα λαμβάνεται μέριμνα για τη δημιουργία αντικινήτρων εργασίας, ιδιαίτερα όταν οι κοινωνικές παροχές συμπληρώνουν ένα υπάρχον εισόδημα ή απευθύνονται σε μονογονεϊκές οικογένειες.

Αυτές οι ενδεικτικές προϋποθέσεις χορήγησης παροχών σε είδος, σε χρήμα και σε κοινωνικές υπηρεσίες, αναδεικνύουν αναγκαιότητα για:

- την συγκεκριμένη και ιχνηλάσιμη γνώση της κατάστασης της οικογένειας,
- τη διενέργεια κοινωνικών ερευνών
- τη δομημένη αξιοποίηση και επικαιροποίηση των σχετικών πληροφοριών,
- εξειδικευμένα στελέχη με τις απαραίτητες ειδικότητες,
- τη στελέχωση του Περιφερειακού Δικτύου Δομών,
- την ενημέρωση / πληροφόρηση των ωφελουμένων,
- καθώς και εργαλεία υποστήριξης της ταυτοποίησης των ωφελουμένων και της λειτουργίας των Κοινωνικών Δομών.

Γενικά, η παροχή υπηρεσιών ταυτοποίησης, ενδυνάμωσης, ψυχοκοινωνικής στήριξης κ.λπ. που παρέχονται από τις Δομές του Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών θα στηρίζονται σε κοινωνικές έρευνες.

Για κάθε Δράση που εντάσσεται στην Περιφερειακή Στρατηγική, θα λαμβάνεται υπόψη η αρχή της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας καθώς επίσης και η προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία.

3.2. Αρχιτεκτονική της Περιφερειακής Στρατηγικής – Διάρθρωση σε Άξονες Προτεραιότητας και Ειδικούς Στόχους

Η διαμόρφωση της «αρχιτεκτονικής» της **Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης** της Θεσσαλίας διακρίνεται από την «πολύ-λειτουργική» της προσέγγιση, μέσω της οποίας διασυνδέονται ομοειδείς παρεμβάσεις με διαφορετικές κατηγορίες Ομάδων-Στόχου (οι οποίες ταυτόχρονα ενσωματώνουν τα πολλαπλά χαρακτηριστικά των επιμέρους κατηγοριών των Ευπαθών Ομάδων), αξιοποιούνται πολλαπλές πηγές χρηματοδότησης (λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερες προϋποθέσεις και κανόνες) και, ικανοποιείται το κανονιστικό και διαχειριστικό πλαίσιο διαφορετικών Προγραμμάτων, χρηματοδοτούμενων μέσω των ΕΔΕΤ, λοιπών Ευρωπαϊκών Ταμείων, αλλά και από εθνικούς πόρους.

Η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης στη Θεσσαλία διαμορφώνει μια αρχιτεκτονική που πρακτικά συνδέει δέσμες Δράσεων ή/και μεμονωμένες παρεμβάσεις με τις πολλαπλές ανάγκες των ωφελουμένων, με επίκεντρο κυρίως την Οικογένεια, αλλά λαμβάνοντας υπόψη και τις λοιπές ομάδες ωφελουμένων (όπως προσδιορίστηκαν στην Ενότητα 3.1.3 του αναλυτικού Σχεδίου Δράσης), καθώς και τον συνδυασμό της καθολικότητας / τοπικότητας (Ενότητα 3.1.2 του αναλυτικού Σχεδίου Δράσης).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η **αρχιτεκτονική της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης στη Θεσσαλία (ΠΕΣΚΕΘ)** ικανοποιεί τον πλήρη κύκλο σχεδιασμού και εφαρμογής τοπικών κοινωνικών πολιτικών, ήτοι, της υποστήριξης των ευπαθών ομάδων μέσω στοχευμένων κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών και παροχών, της λειτουργίας των αναγκαίων Δομών και Προγραμμάτων, της διασφάλισης των αναγκών κοινωνικών και εκπαιδευτικών υποδομών και, βεβαίως, της συγκρότησης περιφερειακού μηχανισμού για τον συντονισμό των επιμέρους Κοινωνικών Φορέων, την παρακολούθηση της εφαρμογής, την αξιολόγηση και την επικαιροποίηση της Στρατηγικής, τη βελτίωση των ικανοτήτων των Φορέων και των επιστημονικών στελεχών τους κ.ο.κ.

Συνακόλουθα, η ΠΕΣΚΕΘ διαρθρώνεται σε ευρύτερες και διακριτές ομάδες ομογενοποιημένων παρεμβάσεων που περιλαμβάνουν:

- την αντιμετώπιση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού σε συνδυασμό με την ενδυνάμωση και την ενεργητική κοινωνική ενσωμάτωση των ωφελουμένων που ανήκουν στις «κύριες» Ομάδες Στόχου και ενσωματώνουν μεμονωμένα ή πολλαπλά χαρακτηριστικά Ευπαθών Ομάδων,
- την ανάπτυξη, στελέχωση και στήριξη της λειτουργίας ενός ενιαίου και ιεραρχημένου (ανάλογα με τις κοινωνικές και χωρικές ανάγκες) Περιφερειακού Δικτύου Κοινωνικής Προστασίας,
- την στοχευμένη αναβάθμιση και συμπλήρωση των αναγκαίων κοινωνικών και εκπαιδευτικών υποδομών, μέσω των οποίων υποστηρίζεται η καθολική εφαρμογή των προηγούμενων παρεμβάσεων και λειτουργιών,
- την προαγωγή της εταιρικής σχέσης, την ενημέρωση των ωφελουμένων, την κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα και, γενικότερα, του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου, τη δικτύωση των Δήμων και των τοπικών Κοινωνικών Φορέων και τη μεταφορά τεχνογνωσίας, τη συστηματοποίηση του συντονισμού κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της Στρατηγικής, την παρακολούθηση της εφαρμογής της, την αξιολόγηση και την αντίστοιχη προσαρμογή και επικαιροποίησή της, τη βελτίωση των ικανοτήτων των Φορέων και των επιστημονικών στελεχών τους, καθώς και διάφορες οριζόντιες Δράσεις.

Η συγκεκριμένη επιχειρησιακή διάρθρωση αντανακλά ευθέως στην προτεινόμενη αρχιτεκτονική της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης Θεσσαλίας σε **Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.)**, ως εξής:

- **Α.Π. 1:** Αντιμετώπιση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού – Ενεργός Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ευπαθών Ομάδων,
- **Α.Π. 2:** Ανάπτυξη και Βιώσιμη Λειτουργία Περιφερειακού Δικτύου Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης,
- **Α.Π. 3:** Αναβάθμιση Κοινωνικών και Εκπαιδευτικών Υποδομών που προάγουν, στηρίζουν και διευκολύνουν Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ευπαθών Ομάδων,
- **Α.Π. 4:** Συντονισμός, Εφαρμογή, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης.

Οι Ειδικοί Στόχοι στους οποίους εξειδικεύονται οι Άξονες Προτεραιότητας της ΠΕΣΚΕΘ φαίνεται στον Πίνακα 4 που ακολουθεί.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Πίνακας 4: Ειδικοί Στόχοι ανά Άξονα Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής

Άξονες Προτ/τας	Ειδικοί Στόχοι	
Α.Π. 1	Ε.Σ.-1.1	Βελτίωση των όρων πρόσβασης και συμμετοχής των Ευπαθών Ομάδων (ιδίως των Ευάλωτων και των Ειδικών Ομάδων) στην αγορά εργασίας
	Ε.Σ.-1.2	Βελτίωση της απασχολησιμότητας και της ποιότητας ζωής ατόμων που ανήκουν σε Περιθωριοποιημένες Ομάδες
	Ε.Σ.-1.3	Αύξηση της απασχόλησης των Ευπαθών Ομάδων σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις
	Ε.Σ.-1.4	Βελτίωση της Ποιότητας ζωής και της Απασχολησιμότητας σε υποβαθμισμένες Αστικές ή/και Αγροτικές Περιοχές που χαρακτηρίζονται από Χαμηλή Ανάπτυξη και διάρρηξη (διάσπαση) του Κοινωνικού Ιστού
Α.Π. 2	Ε.Σ.-2.1	Ενημέρωση και Βελτίωση της Παροχής και Πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας στις Ευπαθείς Πληθυσμιακές Ομάδες (ιδίως στις Ειδικές Ομάδες και στα παιδιά)
	Ε.Σ.-2.2	Ενδυνάμωση και βελτίωση της θέσης στην αγορά εργασίας των Ευπαθών Πληθυσμιακών Ομάδων (ιδίως των Ευάλωτων και των Ειδικών Ομάδων)
	Ε.Σ.-2.3	Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας και των Υλικών Στερήσεων
	Ε.Σ.-2.4	Βελτίωση των όρων διαβίωσης και Εισοδηματική Στήριξη των Οικογενειών που υπόκεινται σε συνθήκες Ακραίας Φτώχειας
Α.Π. 3	Ε.Σ.-3.1	Βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των τοπικών Υποδομών Υγείας, Κοινωνικής Φροντίδας και Πρόνοιας
	Ε.Σ.-3.2	Άμβλυνση των προβλημάτων χαμηλής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης υποβαθμισμένων κοινοτήτων σε αστικές περιοχές της Περιφέρειας.
	Ε.Σ.-3.3	Βελτίωση της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, καθώς και των υπηρεσιών κατάρτισης και εκπαίδευσης, μέσω ανάπτυξης ή/και αναβάθμισης των κατάλληλων Εκπαιδευτικών Υποδομών
	Ε.Σ.-3.4	Στήριξη της αναζωογόνησης και ανάπτυξης περιοχών της Περιφέρειας με προβλήματα διάρρηξης (διάσπασης) του κοινωνικού ιστού και, υποβάθμισης των αστικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών υποδομών τους.
Α.Π. 4	Ε.Σ.-4.1	Συντονισμός, Ενημέρωση, Υποστήριξη της Εφαρμογής, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης
	Ε.Σ.-4.2	Βελτίωση των Ικανοτήτων των Φορέων, Ενδυνάμωση των Εξειδικευμένων Στελεχών τους, Εισαγωγή Συστημάτων και εφαρμογών Κοινωνικής Καινοτομίας για τη βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

Ο **Ε.Σ.-1.2** που αναφέρεται στη βελτίωση της απασχολησιμότητας και της ποιότητας ζωής ατόμων που ανήκουν σε Περιθωριοποιημένες Ομάδες, αφορά κατά κύριο λόγο τους Ρομά, αλλά και τους νόμιμους μετανάστες και τους παλιννοστούντες που έχουν καταγραφεί μέσω των ερωτηματολογίων στην 1^η Φάση του Έργου, με βάση την κατηγοριοποίηση των Ευπαθών Ομάδων.

Ειδικά για τους Ρομά, το Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για τους Ρομά στην Περιφέρεια Θεσσαλίας εντοπίζει δράσεις αντιμετώπισης της απομόνωσης των οικισμών και των ιδίων, μέσω δράσεων διευκόλυνσης της προσβασιμότητας, (επαναχωροθέτησης και καταλληλότητας των οικισμών των Ρομά, με αναλυτική κωδικοποίηση παρεμβάσεων ανά οικισμό. Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων δεν περιλαμβάνεται στην Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, δεδομένου ότι προβλέπει μη-επιλέξιμες δράσεις, χωρίς συγκεκριμένη πηγή χρηματοδότησης, ενώ αφετέρου, προβλέπει ειδικές ή οριζόντιες δράσεις άρσης της απομόνωσης των Ρομά, όπως λ.χ. μέσω βελτίωσης των προσβάσεων, βελτίωσης των αστικών υποδομών, της δημοτικής συγκοινωνίας, πολιτιστικών

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

δραστηριοτήτων κ.λπ., που αφορούν σε τοπικά προσδιορισμένες δραστηριότητες και πρωτοβουλίες των Δήμων (κυρίως μέσω ιδίων πόρων).

Κατά τα λοιπά όμως και, κυρίως, όσον αφορά στις δράσεις ενδυνάμωσης, άρσης της απομόνωσης των Ρομά, διασφάλισης της πρόσβασης σε Δομές και υπηρεσίες υγείας - κοινωνικής φροντίδας, καταπολέμησης της σχολικής διαρροής και προώθησης των Ρομά στην κοινότητα, στην αγορά εργασίας και στην επιχειρηματικότητα, η Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ενσωμάτωσης υπερκαλύπτει και εμπλουτίζει τις προβλεπόμενες δράσεις στο Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης για τους Ρομά στη Θεσσαλία, τόσο μέσω των δράσεων του **Ε.Σ.-1.2**, όσο και μέσω άλλων Ειδικών Στόχων. Χαρακτηριστικά, οι Ρομά προβλέπονται ως (γενική) Ομάδα Στόχου στους 14 από τους 15 Ειδικούς Στόχους των Άξονων Προτεραιότητας 1, 2 και 3 και, φυσικά, σε όλους τους Ειδικούς Στόχους του Α.Π. 4.

Οι Δράσεις που προβλέπονται στους άξονες προτεραιότητας Περιφερειακής Στρατηγικής αφορούν τους κατά περίπτωση ωφελούμενους συμπεριλαμβανομένων και των Ατόμων με Αναπηρία ή και άλλων ευάλωτων ομάδων.

Η ταυτοποίηση των ωφελουμένων αποτελεί αδήριτη ανάγκη με συνεχή εφαρμογή και εξέλιξη. Υποστηρίζεται μέσω του Α.Π. 4 και εφαρμόζεται μέσω **ενιαίου και εμπροσθοβαρούς πληροφοριακού συστήματος (ΟΠΣ ΠΕΣΚΕΘ)**, το οποίο συνδέεται με την «πιστοποίηση» των ειδικών επιστημόνων που στελεχώνουν τις Κοινωνικές Δομές, τη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των ωφελούμενων, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των Δράσεων και την άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων, τη διευκόλυνση των διαβουλεύσεων και την τεκμηριωμένη «λογοδοσία» των Δράσεων, την αναπροσαρμογή ή/και τον ανασχεδιασμό των Δράσεων, τη διαμόρφωση και συνεχή επικαιροποίηση «Περιφερειακού Χάρτη Ποιότητας Κοινωνικών Υπηρεσιών» κ.λπ.

Περιλαμβάνονται επίσης παρεμβάσεις βελτίωσης των ικανοτήτων των Κοινωνικών Φορέων και των Δομών τους, εισαγωγής συστημάτων και εφαρμογών ταυτοποίησης των ωφελουμένων, καθώς και δράσεις επίδειξης και αριστείας, διάχυσης καλών πρακτικών, υποστήριξης της εφαρμογής κοινωνικής καινοτομίας κ.λπ.

3.3. Διάρθρωση Σχεδίου Δράσης, Ωφελούμενοι ανά Δράση, Συνολικό Χρηματοδοτικό Σχέδιο Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

Η ΠΕΣΚΕ Θεσσαλίας χαρακτηρίζεται ως «πολυεπίπεδη» και ταυτόχρονα, ως «πολυταμειακή». Το συνολικό χρηματοδοτικό σχέδιο της ΠΕΣΚΕΘ προκύπτει από την αναλυτική προσέγγιση των Δράσεων σε επίπεδο Ειδικού Στόχου και την κοστολόγησή τους σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας και Πηγής (προέλευσης) Χρηματοδότησης.

Το σύνολο των πόρων της ΠΕΣΚΕ για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε **292.253.344 ευρώ**, εκ των οποίων **175.740.994,30 ευρώ** προέρχονται από χρηματοδοτήσεις των **ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ και ΤΕΒΑ)** και τα **116.512.349,70 ευρώ** από **εθνικούς πόρους**.

Το σενάριο αυτό της ΠΕΣΚΕΘ αποτελεί το «Λογικό» Σενάριο, το οποίο «δοκιμάζεται» μέσω ανάλυσης ευαισθησίας και διατύπωσης εναλλακτικών σεναρίων. Οι πηγές χρηματοδότησης της ΠΕΣΚΕ χαρτογραφούνται -με αυτό το σκεπτικό- στον **Πίνακα 11**. Όπου γίνεται αναφορά σε **Επενδυτικές Προτεραιότητες**, οι αντίστοιχες χρηματοδοτήσεις αφορούν στο ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020.

Στον **Πίνακα 9** φαίνεται η ανάλυση της χρηματοδότησης ανά Άξονα Προτεραιότητας και ανά πηγή χρηματοδότησης που αναφέρεται στα ΕΔΕΤ (συγκεντρωτικός χρηματοδοτικός Πίνακας).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Ειδικότερα, η χρηματοδότηση της ΠΕΣΚΕ Θεσσαλίας για την περίοδο 2015-2020 που προέρχεται από τα ΕΔΕΤ αφορά σε **175.740.994,30 ευρώ**, χρηματοδοτείται δε κατά 9,3% από το ΕΤΠΑ, κατά 33,7% από το ΕΚΤ (ΠΕΠ Θεσσαλίας και ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ), κατά 5,1% από το ΤΕΒΑ και κατά 12,0% από το ΕΓΤΑΑ.

Οι πόροι του ΕΤΠΑ προέρχονται από τους πόρους του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 που αφορούν στον θεματικό Στόχο 9.

Οι πόροι του ΕΚΤ προέρχονται από τους πόρους του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 (69,5%) και του ΕΠΑΝΑΔ – ΕΔΒΜ (30,5%) που αφορούν στον θεματικό Στόχο 9.

Οι ποσοστιαίες κατανομές της ΠΕΣΚΕΘ ανά πηγή χρηματοδότησης, όπως αποτυπώνονται στους επόμενους Πίνακες, έχουν συγκεντρωτικά ως εξής:

ΕΤΠΑ	9,3%
ΕΚΤ	33,7%
ΕΓΤΑΑ	12,0%
ΤΕΒΑ	5,1%
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	39,9%
ΣΥΝΟΛΑ	100,0%

Στο εν λόγω χρηματοδοτικό σχέδιο έχουν εκτιμηθεί - και έχουν συμπεριληφθεί σε σχετικές Δράσεις- οι minimum εθνικοί πόροι που αφορούν είτε σε δράσεις που εφαρμόζονται ή πρόκειται να εφαρμοστούν μέσω της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (ΕΣΚΕ), είτε σε δράσεις κάλυψης της λειτουργίας του τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών, της λειτουργίας του Περιφερειακού Συστήματος Συντονισμού των Δωρεών κ.ο.κ.

Στον **Πίνακα 5** απεικονίζεται η διαχρονική κατανομή των πόρων των ΕΔΕΤ ανά έτος και ανά πηγή χρηματοδότησης, ενώ στον **Πίνακα 6** παρουσιάζεται μία συνολική / εποπτική παρουσίαση της ΠΕΣΚΕΘ ανά Άξονα Προτεραιότητας, Πηγές Χρηματοδότησης, Ειδικό Στόχο / Δράση και ανά κύριες ομάδες Ωφελουμένων.

«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Πίνακας 5: Γενικός Χρηματοδοτικός Πίνακας ΠΕΣΚΕ 2014-2020 («Λογικό» Σενάριο)

	ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΑ Α.Π.	%	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ	%	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	%	ΠΑΑ	%	ΤΕΒΑ	%	Εθνικοί Πόροι
Α.Π. 1	125.732.059,00 €	43,0%	10.956.060,00 €	37,2%	50.030.356,10 €	52,0%	25.650.000,00 €	73,0%	- €	0,0%	39.095.642,90 €
Α.Π. 2	94.732.285,00 €	32,4%	18.515.314,00 €	62,8%	17.237.469,20 €	17,9%	- €	0,0%	14.988.795,00 €	100,0%	43.990.706,80 €
Α.Π. 3	67.039.000,00 €	22,9%	- €	0,0%	26.795.000,00 €	27,9%	9.000.000,00 €	25,6%	- €	0,0%	31.244.000,00 €
Α.Π. 4	4.750.000,00 €	1,6%	- €	0,0%	2.088.000,00 €	2,2%	480.000,00 €	1,4%	- €	0,0%	2.182.000,00 €
ΣΥΝΟΛΑ	292.253.344,00 €	100,0%	29.471.374,00 €	100,0%	96.150.825,30 €	100,0%	35.130.000,00 €	100,0%	14.988.795,00 €	100,0%	116.512.349,70 €
%	100,0%		10,1%		32,9%		12,0%		5,1%		39,9%

Πίνακας 6: Ετήσια Ενδεικτική Κατανομή των Πόρων της ΠΕΣΚΕ 2014-2020 που προέρχονται από τα ΕΔΕΤ

ΕΔΕΤ - ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΕΣΚΕ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	(2014)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ΣΥΝΟΛΑ ΕΔΕΤ 2014-2020
ΕΤΠΑ	4.006.271	3.876.865	3.873.400	3.883.591	3.892.673	3.857.315	3.824.884	27.215.000
ΕΚΤ	17.205.730	15.388.755	14.713.900	12.768.003	12.772.926	12.777.620	12.780.265	98.407.199
ΤΕΒΑ	2.620.674	2.343.923	2.241.133	1.944.746	1.945.496	1.946.211	1.946.613	14.988.795
ΕΓΤΑΑ	5.171.424	5.004.383	4.999.910	5.013.065	5.024.787	4.979.147	4.937.284	35.130.000
ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	29.004.099	26.613.926	25.828.344	23.609.405	23.635.882	23.560.293	23.489.046	175.740.994

Πίνακας 7: Συγκεντρωτική παρουσίαση της ΠΕΣΚΕ ανά Άξονα Προτεραιότητας, Πηγή Χρηματοδότησης, Ειδικό Στόχο / Δράση και ανά κύριες ομάδες Ωφελουμένων («Λογικό» Σενάριο)

Ειδικό Στόχο ΠΕΣΚΕΘ	ΠΟΣΑ Δ.Δ.	Πηγή Χρηματοδότησης	ΕΔΕΤ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Γενικές Ομάδες Ωφελουμένων	Ποσοτικοποίηση Ωφελουμένων (συνοπτική αναφορά)	
Α.Π. 1: Αντιμετώπιση της φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού – Ενεργός Κοινωνική Ενσωμάτωση των Ευπαθών Ομάδων							
Ε.Σ.-1.1	Βελτίωση των όρων πρόσβασης και συμμετοχής των Ευπαθών Ομάδων (ιδίως των Ευάλωτων και των Ειδικών Ομάδων) στην αγορά εργασίας	25.856.434 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.i	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες (κυρίως Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες) Άνεργοι που "ανήκουν" στις Ευπαθείς Ομάδες (κυρίως Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες), με έμφαση στις γυναίκες και στους άνεργους με ηλικία 54-65 ετών Άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται ή υπόκεινται σε καθεστώς φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού 	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις Ολοκληρωμένης Προώθησης στην Απασχόληση 4.000 Άνεργων με κάρτα ανεργίας 500 Start-ups νέων Επιχειρήσεων και Αυτοαπασχολούμενοι Συγκρότηση 26 Κοινωνικών Δομών (Περιφερειακά-Τοπικά Γραφεία Διαμεσολάβησης) Δράσεις παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε 25.092 Παιδιά 4 Τοπικά Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης (ΤοΣΚΕ) 2 Κατ'αποκοπή υπηρεσίες συμβουλευτικής και επιχειρηματικού προσανατολισμού
	32.012.110 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-			
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-1.1		57.868.544 €					
Ε.Σ.-1.2	Βελτίωση της απασχολησιμότητας και της ποιότητας ζωής ατόμων που ανήκουν σε Περιθωριοποιημένες Ομάδες	10.644.880 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.ii	<ul style="list-style-type: none"> Περιθωριοποιημένες Κοινότητες Ρομά 	<ul style="list-style-type: none"> Λειτουργία Κέντρων Κοινότητας με διευρυμένες λειτουργίες Προώθηση της Απασχόλησης 2.340 Ρομά Δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας 500 Ρομά Δράσεις απόκτησης εργασιακής εμπειρίας για την ανάσχεση της νεανικής ανεργίας 500 Ρομά έως 24 ετών 3 Τοπικά Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης (ΤοΣΚΕ) 180 Start-ups νέων Επιχειρήσεων από Ρομά Πρόγραμμα στήριξης 400 Αυτοαπασχολούμενων Ρομά
		5.056.800 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
		9.635.200 €	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ	ΕΚΤ	9.ii		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-1.2		25.336.880 €					
Ε.Σ.-1.3	Αύξηση της απασχόλησης των Ευπαθών Ομάδων σε Κοινωνικές Επιχειρήσεις	4.729.043 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.v	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες (κυρίως Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες) / Άνεργοι / ΑΜΕΑ κλπ 	<ul style="list-style-type: none"> Λειτουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Υποστήριξης Κοιν.Σ.Ε.Π. 422 Άνεργων με κάρτα ανεργίας και εισοδηματικά κριτήρια, ΑΜΕΑ Παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών για 1.200 Άνεργους με κάρτα ανεργίας και εισοδηματικά κριτήρια, ΑΜΕΑ 185 Start-ups νέων Κοιν.Σ.Ε.Π.
		2.026.733 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
		1.320.860 €	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ	ΕΚΤ	9.v		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-1.3		8.076.635 €					
Ε.Σ.-1.4	Βελτίωση της Ποιότητας ζωής και της Απασχολησιμότητας σε υποβαθμισμένες Αστικές / Αγροτικές Περιοχές που	8.800.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.vi	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες (κυρίως Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες) / Άνεργοι / ΑΜΕΑ κλπ Ευπαθείς Ομάδες (κυρίως Ευάλωτες και Ειδικές Ομάδες) / Άνεργοι / ΑΜΕΑ κλπ 	<ul style="list-style-type: none"> 8 Ολοκληρωμένα Σχέδια Τοπικής Ανάπτυξης 15 Ολοκληρωμένα Σχέδια Τοπικής Ανάπτυξης 85 Τοπικά Σχέδια Δράσης
		25.650.000 €	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΕΓΤΑΑ	-		

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Ειδικοί Στόχοι ΠΕΣΚΕΘ		ΠΟΣΑ Δ.Δ.	Πηγή Χρηματοδότησης	ΕΔΕΤ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Γενικές Ομάδες Ωφελουμένων	Ποσοτικοποίηση Ωφελουμένων (συνοπτική αναφορά)
χαρακτηρίζονται από Χαμηλή Ανάπτυξη και διάρρηξη (διάσπαση) του Κοινωνικού Ιστού			(Π.Α.Α.)				
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-1.4		34.450.000 €					
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 1		125.732.059 €					
Α.Π. 2: Ανάπτυξη και Βιώσιμη Λειτουργία Περιφερειακού Δικτύου Κοινωνικής Προστασίας							
Ε.Σ.-2.1	Ενημέρωση και Βελτίωση της Παροχής και Πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας στις Ευπαθείς Πληθυσμιακές Ομάδες (ιδίως στις Ειδικές Ομάδες και στα παιδιά)	5.576.839 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.iii	<ul style="list-style-type: none"> Άτομα που έχουν την φροντίδα παιδιών με αναπηρία, ατόμων ευπαθών ομάδων, περιθωριοποιημένων ατόμων κ.λπ Παιδιά με ελαφράς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα, Παιδιά ή έφηβοι με αναπηρία, άτομα με νοητική υστέρηση ή/και κινητική αναπηρία 	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Παροχής Φροντίδας σε 11.052 Παιδιά με ελαφράς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα, Παιδιά ή έφηβοι με αναπηρία, άτομα με νοητική υστέρηση ή/και κινητική αναπηρία
		22.307.357 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
		18.515.314 €	ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ	ΕΚΤ	9.iii		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-2.1		46.399.510 €					
Ε.Σ.-2.2	Ενδυνάμωση και βελτίωση της θέσης στην αγορά εργασίας των Ευπαθών Πληθυσμιακών Ομάδων (ιδίως των Ευάλωτων και των Ειδικών Ομάδων)	11.660.630 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	9.iv	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες (όλες οι κατηγορίες), Εργαζόμενοι, Άνεργοι ή/και συνταξιούχοι, χωρίς ασφάλιση υγείας 	<ul style="list-style-type: none"> 107 Τοπικές Κοινωνικές Δομές 139 Περιφερειακό / Τοπικό Δίκτυο Κοινωνικών Δομών Δίκτυο Προστασίας για 23.812 Μέλη Ευπαθών Ομάδων χωρίς ασφάλιση υγείας
		10.827.210 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-2.2		22.487.840 €					
Ε.Σ.-2.3	Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας και των Υλικών Στερήσεων	14.988.795 €	Ε.Π. ΒΥΣ 2014-2020	ΤΕΒΑ	-	<ul style="list-style-type: none"> Μέλη Ευπαθών Ομάδων που διαβιούν σε νοικοκυριά που πλήττονται από ακραία φτώχεια 	<ul style="list-style-type: none"> 24.497 Μέλη Ευπαθών Ομάδων που διαβιούν σε νοικοκυριά που πλήττονται από ακραία φτώχεια
		5.956.140 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-2.3		20.944.935 €					
Ε.Σ.-2.4	Βελτίωση των όρων διαβίωσης και Εισοδηματική Στήριξη των Οικογενειών που υπόκεινται σε συνθήκες Ακραίας Φτώχειας	4.900.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-	<ul style="list-style-type: none"> Μέλη Ευπαθών Ομάδων που διαβιούν σε νοικοκυριά που πλήττονται από ακραία φτώχεια 	<ul style="list-style-type: none"> 12.250 Μέλη Ευπαθών Ομάδων που διαβιούν σε νοικοκυριά που πλήττονται από ακραία φτώχεια
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-2.4		4.900.000 €					

Ειδικοί Στόχοι ΠΕΣΚΕΘ	ΠΟΣΑ Δ.Δ.	Πηγή Χρηματοδότησης	ΕΔΕΤ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Γενικές Ομάδες Ωφελουμένων	Ποσοτικοποίηση Ωφελουμένων (συνοπτική αναφορά)	
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 2	94.732.285 €						
Α.Π. 3: Αναβάθμιση Κοινωνικών και Εκπαιδευτικών Υποδομών που προάγουν, στηρίζουν και διευκολύνουν Κοινωνική Ενσωμάτωση							
Ε.Σ.-3.1	Βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των τοπικών Υποδομών Υγείας, Κοινωνικής Φροντίδας και Πρόνοιας	6.250.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	9a	<ul style="list-style-type: none"> Πολίτες της Περιφέρειας, Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες 	<ul style="list-style-type: none"> 41.278 Μέλη Πληθυσμού που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες πρόνοιας
		6.133.400 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
		1.250.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	9a	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες 	<ul style="list-style-type: none"> 41.278 Μέλη Πληθυσμού που καλύπτεται από βελτιωμένες κοινωνικές υπηρεσίες
		7.005.600 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-3.1	20.639.000 €						
Ε.Σ.-3.2	Άμβλυνση των προβλημάτων χαμηλής οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης υποβαθμισμένων κοινοτήτων σε αστικές περιοχές της Περιφέρειας.	8.625.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	9b	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες 	<ul style="list-style-type: none"> 60.000 Μέλη Πληθυσμού που καλύπτεται από βελτιωμένες κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές
		3.375.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-3.3	12.000.000 €						
Ε.Σ.-3.4	Βελτίωση της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, καθώς και των υπηρεσιών κατάρτισης και εκπαίδευσης, μέσω ανάπτυξης ή/και αναβάθμισης των κατάλληλων Εκπαιδευτικών Υποδομών	2.500.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	9c	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες, Κοινωνικές Επιχειρήσεις (υφιστάμενες, νέες) 	<ul style="list-style-type: none"> 190 Υποδομές στήριξης υφιστάμενων και νέων Κοιν.Σ.Ε.Π.
		1.300.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
		6.250.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	10a	<ul style="list-style-type: none"> Ευπαθείς Ομάδες, Ενήλικες με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, Άτομα που έχουν την ευθύνη φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται ή υπόκεινται σε καθεστώς φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού 	<ul style="list-style-type: none"> 38 Αναβαθμισμένες / λειτουργικές / νέες υποδομές εκπαίδευσης (πλην της τριτοβάθμιας) και κοινωνικής φροντίδας
		8.950.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		

Ειδικό Στόχο ΠΕΣΚΕΘ		ΠΟΣΑ Δ.Δ.	Πηγή Χρηματοδότησης	ΕΔΕΤ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Γενικές Ομάδες Ωφελουμένων	Ποσοτικοποίηση Ωφελουμένων (συνοπτική αναφορά)
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-3.4		19.000.000 €					
Ε.Σ.-3.5	Στήριξη της αναζωογόνησης και ανάπτυξης περιοχών της Περιφέρειας με προβλήματα διάρρηξης (διάσπασης) του κοινωνικού ιστού και, υποβάθμισης των αστικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών υποδομών τους	1.920.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	9d	• Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Συμβολή σε 8 Ολοκληρωμένα Σχέδια Τοπικής Ανάπτυξης (στο πλαίσιο ΟΣΒΑΑ) • Συμβολή σε 15 Ολοκληρωμένα Σχέδια Τοπικής Ανάπτυξης (στο πλαίσιο ΤΑΠΤοΚ)
		9.000.000 €	Π.Α.Α.	ΕΓΤΑΑ	-		
		4.480.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-3.5		15.400.000 €					
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 3		67.039.000 €					
Α.Π. 4: Συντονισμός, Εφαρμογή, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης							
Ε.Σ.-4.1	Συντονισμός, Ενημέρωση, Υποστήριξη της Εφαρμογής, Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης	300.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	-	<ul style="list-style-type: none"> • Πολίτες της Περιφέρειας, Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό / Στελέχη Κοινων. Δομών κ.λπ. 	Προβλέπονται 26 κατ' αποκοπίν υπηρεσίες που αφορούν στις ακόλουθες Δράσεις: <ul style="list-style-type: none"> • Κινητοποίηση των κοινωνικών φορέων, υποστήριξη και οργάνωση της συγκρότησης του «Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών» σε περιφερειακό επίπεδο και της ενεργοποίησης του Περιφερειακού Συντονιστικού Οργάνου (Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης), ενίσχυση του εθελοντισμού και των κοινωνικών δικτύσεων κ.λπ. • Συγκρότηση και λειτουργία «Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης» • Υποστήριξη της ενεργοποίησης, παρακολούθησης, συντονισμού και οργάνωσης της ΠΕΣΚΕΘ και του "Δικτύου" Κοινωνικών Δομών • Δράσεις Δημοσιότητας, Ευαισθητοποίησης • Δράσεις Ωρίμανσης - Προετοιμασίας - Τεχνικής Στήριξης Δράσεων Βελτίωσης / Αναβάθμισης Κοινωνικών Υποδομών (ΕΤΠΑ)
		1.080.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	-		
		330.000 €	Π.Α.Α.	ΕΓΤΑΑ	-		
		890.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-4.1		2.600.000 €					
Ε.Σ.-4.2	Βελτίωση των Ικανοτήτων των Φορέων, Ενδυνάμωση των Εξειδικευμένων	120.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΤΠΑ	-	<ul style="list-style-type: none"> • Πολίτες της Περιφέρειας, Ευπαθείς Ομάδες, Περιθωριοποιημένες Κοινότητες, • Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό / 	<ul style="list-style-type: none"> • 139 Κοινωνικές Δομές • 1 Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ ΠΕΣΚΕΘ) • 600 Στελέχη Κοινωνικών Δομών • 10 Κατ' αποκοπή Υπηρεσίες

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Ειδικοί Στόχοι ΠΕΣΚΕΘ	ΠΟΣΑ Δ.Δ.	Πηγή Χρηματοδότησης	ΕΔΕΤ	Επενδυτική Προτεραιότητα	Γενικές Ομάδες Ωφελουμένων	Ποσοτικοποίηση Ωφελουμένων (συνοπτική αναφορά)
Στελεχών τους, Εισαγωγή Συστημάτων και εφαρμογών Κοινωνικής Καινοτομίας για τη βελτίωση της ποιότητας και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης	588.000 €	ΠΕΠ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ 2014-2020	ΕΚΤ	-	Στελέχη Κοινωνικών Δομών	
	150.000 €	Π.Α.Α.	ΕΓΤΑΑ	-		
	1.292.000 €	-	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ	-		
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Ε.Σ.-4.2	2.150.000 €					
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α.Π. 4	4.750.000 €					
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	292.253.344,00 €					
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΕΔΕΤ 2014-2020	175.740.994,30 €					
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	116.512.349,70 €					

3.4. Οργάνωση και Λειτουργία του «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών» - Αποτύπωση «Θυλάκων»

Η κοστολόγηση των Δράσεων στις οποίες διαρθρώνονται οι Ειδικοί Στόχοι γίνεται στη βάση εκτίμησης εξυπηρετούμενων ωφελουμένων και μοναδιαίου κόστους, όπου οι αναλυόμενες Δράσεις συνεπάγονται εξωτερικό κόστος. Οι Δράσεις ενσωμάτωσης και προώθησης στην απασχόληση, οι δράσεις ενδυνάμωσης και συμβουλευτικής που δεν συνεπάγονται εξωτερικό κόστος κοστολογούνται έμμεσα, μέσω της συγκρότησης του «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών». Ενδεικτικά, υπηρεσίες και παροχές που δεν συνεπάγονται εξωτερικό κόστος μπορεί να αφορούν:

- υπηρεσίες εξατομικευμένης υποστήριξης (συμβουλευτική, κατάρτιση με εγγυημένη απασχόληση, επαγγελματικό προσανατολισμό, απόκτηση *εργασιακής εμπειρίας* κ.α.) για προώθηση στην αγορά εργασίας,
- υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση μέσω καλλιέργειας και διάδοσης της επιχειρηματικότητας (start-ups τύπου NEE), καθώς και δράσεις τύπου ΝΘΕ (ειδικές πρόσθετες υπηρεσίες, όπως mentoring, περιφερειακός μηχανισμός για την ίδρυση και λειτουργία Κοινωνικών επιχειρήσεων, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις κ.λπ. συνεπάγονται εξωτερικό κόστος),
- υπηρεσίες ταυτοποίησης, παρακολούθησης, ενδυνάμωσης, ψυχοκοινωνικής στήριξης ευπαθών ομάδων (εντός Κοινωνικών Δομών, ατομικά, ομαδικά ή ακόμα και στο σπίτι του ωφελούμενου)

Οι δράσεις αυτής της μορφής παρέχονται από το τοπικό Δίκτυο Κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας (**Σχήμα 1**), το οποίο «δομείται» σε τρία επίπεδα:

- **Επίπεδο 1.** Τα Γραφεία Διαβесоλάβησης, τα οποία περιλαμβάνουν:
 - το «ενιαίο» (Περιφερειακό) Γραφείο Διαμεσολάβησης
 - τα τέσσερα Γραφεία Διαμεσολάβησης στους Κεφαλικούς Δήμους (αναβάθμιση υφιστάμενων Δομών)
 - την αναβάθμιση υφιστάμενων Δομών με τη μορφή «Τοπικών Γραφείων Διαμεσολάβησης», στα οποία περιλαμβάνονται επιλεκτικά υφιστάμενες Κοινωνικές Δομές που έχουν τη δυνατότητα να αναβαθμιστούν, να παρέχουν περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών και να αποτελέσουν «Ενιαίες Δομές» (λ.χ. Κοινωνικά Πολύκεντρα / Social Hubs) και παροχής «μονοθυριδικών» κοινωνικών υπηρεσιών (One stop shop) στους υπόλοιπους Δήμους,
- **Επίπεδο 2.** Τα «αναβαθμισμένα» Κέντρα Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων (One Stop Shops), τα οποία διευρύνουν τις υπηρεσίες τους και σε άλλες ευπαθείς ομάδες και όχι μόνο στις περιθωριοποιημένες κοινότητες και στα μέλη αυτών,
- **Επίπεδο 3.** Τις λοιπές τοπικές Κοινωνικές Δομές, οι οποίες περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο την ενοποίηση και αναβάθμιση υφιστάμενων κοινωνικών Δομών σε τοπική μικροκλίμακα, αλλά και τη διατήρηση – επέκταση λειτουργίας Κοινωνικών Δομών με αυξημένη παρουσία συγκεκριμένων υποομάδων (λ.χ. μετανάστες, κακοποιημένες γυναίκες) . Όπου είναι εφικτό, οι «τοπικές» Δομές λειτουργούν με τη μορφή «One Stop Shops».

Σημειώνεται ότι στο ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 προβλέπεται στο πλαίσιο της Ε.Π. 9ii η λειτουργία one stop shop / κέντρων κοινότητας ευπαθών ομάδων, με διευρυμένες

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

υπηρεσίες με έμφαση στην προώθηση των ωφελουμένων της συγκεκριμένης Ε.Π. στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Οι Δομές αυτές αντιστοιχούν:

- με εκείνες του «επιπέδου» 2 της ΠΕΣΚΕΘ, με την χρήση των διευρυμένων υπηρεσιών να «απολαμβάνουν» και άλλες ομάδες ωφελουμένων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες και βρίσκονται εγκατεστημένοι στον χώρο «εμβέλειας» των Κέντρων Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων.
- με εκείνες του «επιπέδου» 1, οι οποίες στην ουσία συμπληρώνουν τα «κεφαλικά» Γραφεία και παρέχουν περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών, αποτελώντας «ενιαίες Δομές» με τη μορφή Κέντρων Κοινότητας, τα οποία απευθύνονται στο σύνολο των ωφελουμένων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες, χωρίς διάκριση.

Οι Δομές του επιπέδου 1, ανάλογα με τις ανάγκες, μπορούν να διευρύνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε Μετανάστες, αποκτώντας τη μορφή «Ανοιχτών Κέντρων Ένταξης Μεταναστών», αφού παρέχουν ομοειδείς υπηρεσίες (λ.χ. συμβουλευτική, νομική υποστήριξη, ενημέρωση για θέματα υγειονομικής περίθαλψης, υπηρεσίες που σχετίζονται με την απασχολησιμότητα και την κοινωνική ένταξη κ.λπ.). Πρόσθετα εξωτερικά κόστη πιθανά να αφορούν ειδική μέριμνα ενημέρωσης, μετάφρασης/διερμηνεία, διασύνδεση με τις υπηρεσίες μίας στάσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για θέματα που αφορούν στους μετανάστες κ.λπ.).

Με τη συγκρότηση του «τοπικού» δικτύου Κοινωνικών Δομών, στοχεύεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους αρμόδιους Φορείς προώθησης στην απασχόληση και κοινωνικής φροντίδας, μέσα από την ιεράρχηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την στοχευμένη αντιμετώπιση της «ζήτησης» ομοιογενών υπηρεσιών από συγκεκριμένες ομάδες στόχους, την ενίσχυση της επιστημονικής, οργανωτικής και διαχειριστικής ικανότητας, την υιοθέτηση κοινών συστημάτων ταυτοποίησης των ωφελουμένων, καθώς και την ενθάρρυνση της συμμετοχής των Κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στο «τοπικό σύστημα» αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Συνακόλουθα, με βάση την αξιολόγηση των Δομών και των αναγκών ενότητας σε συνδυασμό με την **Περιφερειακή Στρατηγική για την συνολική και ευέλικτη κάλυψη των αναγκών κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπισης της φτώχειας** και, λαμβάνοντας υπόψη τις τέσσερις «διαστάσεις» (προϋποθέσεις) της Ενότητας 1.6 του αναλυτικού σχεδίου δράσης (καθολικότητα, τοπικότητα, εγγύτητα και ευελιξία), προτείνεται η συγκρότηση ενός ομογενοποιημένου Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών στην Θεσσαλία, με βάση την ακόλουθη ιεράρχηση και λογική (**Σχήμα 1**), με την ακόλουθη διάρθρωση:

1. **Δομές Διοίκησης και Διαχείρισης των Περιφερειακών και Τοπικών Κοινωνικών Πολιτικών.** Πρόκειται για τα (τέσσερα) «Τοπικά Γραφεία Διαμεσολάβησης» τα οποία επιτελούν λειτουργίες σε επίπεδο Π.Ε. που αφορούν στην παροχή πληροφόρησης, κοινωνικών ερευνών, στην ταυτοποίηση των ωφελουμένων, στον προγραμματισμό και κατεύθυνση υπηρεσιών και παροχών ανά ωφελούμενο, στην παρακολούθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών κ.λπ. Επιπλέον, τα Τοπικά Γραφεία Διαμεσολάβησης:

- τηρούν Μητρώο Ωφελουμένων, διασφαλίζοντας τα προσωπικά δεδομένα των αιτούντων και των τελικά εξυπηρετούμενων,
- προγραμματίζουν το ειδικό επιστημονικό προσωπικό σε επίπεδο εξυπηρέτησης του δικτύου των τοπικών Κοινωνικών Δομών εντός της Π.Ε.,
- τηρούν ψηφιακά δεδομένα σε πληροφοριακό σύστημα διοίκησης και διαχείρισης ωφελουμένων και Δομών σε επίπεδο Π.Ε., με εξουσιοδοτημένη πρόσβαση του

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

κατάλληλου ειδικού επιστημονικού προσωπικού, σε συνεργασία με το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης»,

- υποστηρίζουν του Δήμους της Π.Ε. στην έκδοση κανονισμών λειτουργίας, στην αξιολόγηση στην παροχή νέων υπηρεσιών κ.λπ. σε συνεργασία με το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης».

2. Το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης» επιτελεί τις παρακάτω λειτουργίες:

- συντονίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη λειτουργία του Περιφερειακού Δικτύου Κοινωνικών Δομών και Υπηρεσιών, εκπονεί τις απαιτούμενες έρευνες, δείκτες, reports.
- διασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων του δικτύου με εκείνες των λοιπών Φορέων της Περιφέρειας (Εκκλησία, ΝΠΔΔ/ΝΠΙΔ πιστοποιημένα σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2646/98 και τίθενται υπό την εποπτεία του Παρατηρητηρίου Φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης του Ν. 4262/2014),
- υποστηρίζει τη διαδικασία αναγνώρισης των αναγκών και βελτίωσης των ικανοτήτων των Φορέων που επιτελούν κοινωνικές και προνοιακές λειτουργίες και εντάσσονται
- στηρίζει το περιφερειακό σύστημα συντονισμού δωρεών,
- παρέχει κατευθύνσεις και επιστημονική στήριξη για την προετοιμασία και την τήρηση των προδιαγραφών λειτουργίας των Κοινωνικών Δομών (που υπάρχουν ή θα συσταθούν ή θα ενοποιηθούν),
- επιβλέπει το «ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα» καταγραφής / ταυτοποίησης των ωφελουμένων και στηρίζει την συστηματική ανανέωση και ενημέρωση του συστήματος από τους Δήμους της Περιφέρειας,
- σχεδιάζει, υποστηρίζει και εφαρμόζει οριζόντιες διαδικασίες δημοσιότητας, ευαισθητοποίησης και αριστείας σε Περιφερειακό επίπεδο.
- Ενθαρρύνει και σχεδιάζει δράσεις κοινωνικής καινοτομίας και των διακρατικών και διαπεριφερειακών συνεργασιών με τη συνεργασία των εταίρων σε περιφερειακό επίπεδο και ιδίως των κοινωνικών εταίρων.
- Διασφαλίζει συνέργιες με πολιτικές ΟΑΕΔ –Συμπράξεις με λειτουργίες προώθησης των ανέργων και, ιδίως, των ευπαθών ομάδων σε θέσεις απασχόλησης

3. Δομές Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας.

- Περιλαμβάνονται οι Τοπικές Δομές Κοινωνικής Φροντίδας (Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας κ.λπ.).

4. Ενιαίες Δομές Παροχής Κοινωνικών και Προνοιακών Υπηρεσιών και αντιμετώπισης της Φτώχειας. Περιλαμβάνονται

- Τοπικές Δομές Κοινωνικής Υποστήριξης και Ενσωμάτωσης (παροχή κοινωνικών υπηρεσιών one-stop-shop). Πρόκειται για Δομές που ενσωματώνουν ταυτόχρονα πολλές υπηρεσίες και παροχές.
- Σε αυτές εντάσσονται σε τοπικό επίπεδο οι Δομές αντιμετώπισης της Φτώχειας (κοινωνικά παντοπωλεία, κοινωνικά μαγειρεία και συσσίτια, ξενώνες φιλοξενίας αστέγων, κοινωνικά φαρμακεία, κοινωνικά ιατρεία, κοινωνικοί λαχανόκηποι, τράπεζες χρόνου, κοινωνικά φροντιστήρια, δραστηριότητες ενδυνάμωσης και κοινωνικοποίησης των ωφελουμένων κ.λπ.).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- Τοπικές Δομές Πρόληψης, προαγωγής και παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ), όπως ενδεικτικά, Δημοτικά Ιατρεία, Μονάδες Οικογενειακής Ιατρικής (Family Health Units), Κέντρα Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων (One Stop Shops) κ.λπ. Σε αυτά μπορούν να «ενσωματωθούν» τα κοινωνικά φαρμακεία και τα κοινωνικά ιατρεία του δικτύου αντιμετώπισης της φτώχειας.
- Δομές Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.
- Ειδικές Δομές (ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ, ΚΗΦΗ, Κέντρα Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων (One Stop Shops) ή Κέντρα Κοινότητας Βοήθεια στο σπίτι, ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και ανηλίκων, Δομές Ισότητας κ.λπ.).
- Ειδικές τοπικές Κοινωνικές Δομές με εμβέλεια στον αγροτικό χώρο της Περιφέρειας.

Με αυτή την στρατηγική, προωθείται η δημιουργία νέων ή υποστηρίζεται η λειτουργία υφιστάμενων Κοινωνικών Δομών, οι οποίες –ιδιαίτερα στο τοπικό επίπεδο– ομογενοποιούνται, δημιουργώντας οικονομικές και κοινωνικές οικονομίες κλίμακας.

Μέσω αυτών και, με κατάλληλη διαμόρφωση και χρήση των όρων και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας, επιτυγχάνεται η ευέλικτη υποστήριξη της λειτουργίας των Δομών με τη μορφή «Τοπικού Δικτύου», από εξειδικευμένο υποστηρικτικό προσωπικό (το οποίο δεν συνδέεται με μια συγκεκριμένη Δομή, αλλά στην παροχή ομογενοποιημένων υπηρεσιών σε ένα ευρύτερο δίκτυο τοπικών Κοινωνικών Δομών. Έτσι, στην πραγματικότητα, η ποσοτικοποίηση του «τοπικού» Δικτύου με 32 Κοινωνικές Δομές είναι πολύ μεγαλύτερη, αντανακλά δε στην απασχόληση μεγαλύτερου αριθμού ειδικών επιστημόνων που καλύπτουν ευρύτερα τις Κοινωνικές Δομές του «Τοπικού Δικτύου».

Ως προς την σταθμισμένη **κατάταξη των «θυλάκων»**, σε συνδυασμό με την επεξεργασία των ερωτηματολογίων, , καταρτίζεται ο παρακάτω συνοπτικός Πίνακας:

Δήμοι	«Τύπος» ΠΟΠ	Περιοχή	Χαρακτηριστικά	Ωφελούμενοι	Δράσεις
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ					
Καρδίτσας	ΠΟΠ Ρομά	Μαυρίκα	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	1500 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α
Σοφάδων	ΠΟΠ Ρομά	Σοφάδες (2 Οικισμοί)	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	2460 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.14β
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΡΙΣΑΣ					
Λάρισας	ΠΟΠ Ρομά	Συνοικία Νέας Σμύρνης	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	4500 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.15 ^α , Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ
Λάρισας	ΠΟΠ Μεταναστών	Παλιές Εργατικές Κατοικίες οδού Αιόλου	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός	700 περίπου μετανάστες	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα

«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

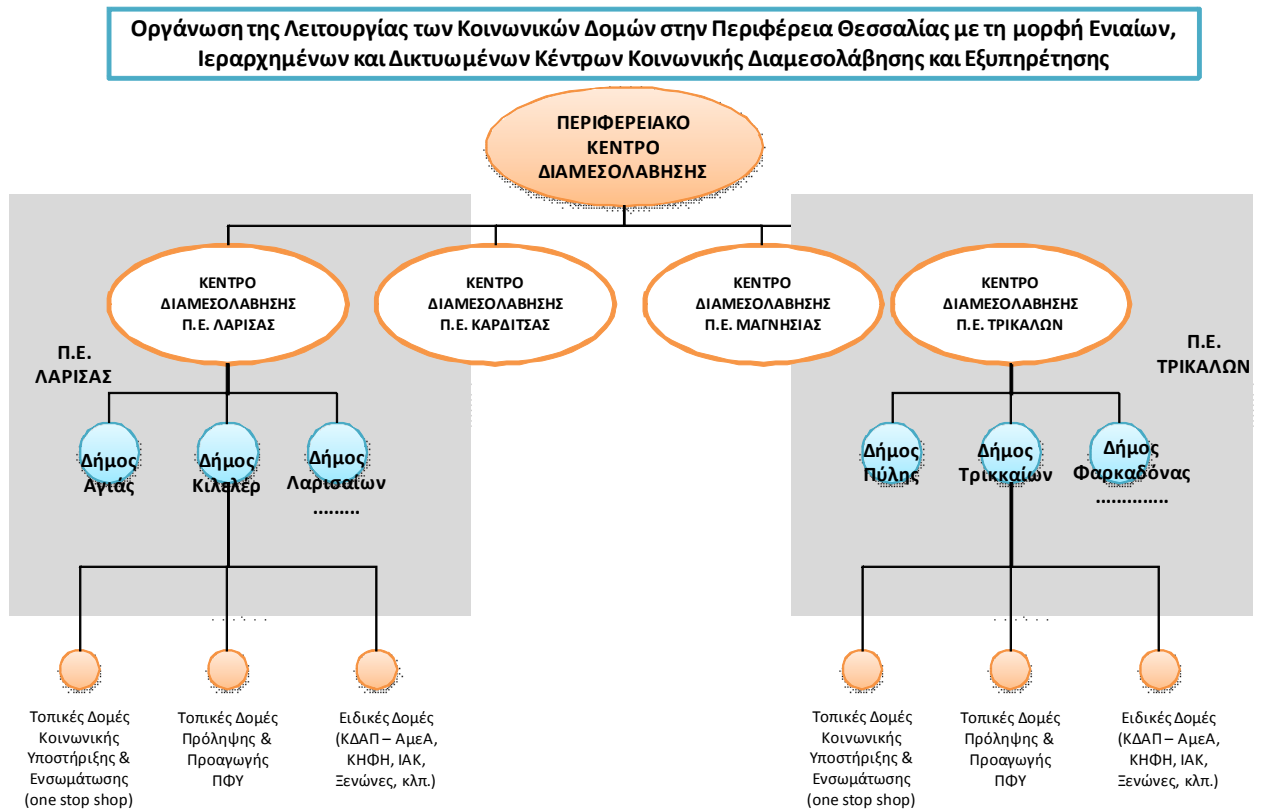
Δήμοι	«Τύπος» ΠΟΠ	Περιοχή	Χαρακτηριστικά	Ωφελούμενοι	Δράσεις
			αποκλεισμός		Αξιοποίησης ΟΧΕ
Λάρισας	ΠΟΠ Μεταναστών	Λαϊκές & Εργατικές πολυκατοικίες Νεάπολης	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	500 περίπου μετανάστες	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ
Λάρισας	Θύλακας Φτώχειας	Εργατικές κατοικίες Γιάννουλης	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	4500 περίπου άτομα (μακροχρόνια άνεργοι) που διαβιούν σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα (θύλακας φτώχειας)	Δ.1α-Δ.1στ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ
Λάρισας	Θύλακας Φτώχειας	Εργατικές κατοικίες Αγ. Θωμά	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	3000 περίπου άτομα (μακροχρόνια άνεργοι) που διαβιούν σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα (θύλακας φτώχειας)	Δ.1α-Δ.1στ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ
Τυρνάβου	ΠΟΠ Ρομά	Τύρναβος	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	2000 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.14β
Φαρσάλων	ΠΟΠ Ρομά	Φάρσαλα	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	900 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.14β
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ					
Βόλου	ΠΟΠ Ρομά	Συνοικία Αλιβερίου/Νεάπολης	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	1325 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ
Βόλου	Θύλακας Φτώχειας	Ξηρόκαμπος	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	670 περίπου άτομα (μακροχρόνια άνεργοι) που διαβιούν σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα καθώς και με υψηλή εμφάνιση	Δ.1α-Δ.1στ Δ.10α-Δ.14α Δ.15α, Δυνατότητα Αξιοποίησης ΟΧΕ

«Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Σχέδιο Δράσης Καταπολέμησης της Φτώχειας και
Εμβάθυνσης της Κοινωνικής Συνοχής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας»

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Δήμοι	«Τύπος» ΠΟΠ	Περιοχή	Χαρακτηριστικά	Ωφελούμενοι	Δράσεις
				χαρακτηριστικών Ευάλωτων Ομάδων (θύλακας φτώχειας και αποκλεισμού)	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ					
Τρικκαίων	ΠΟΠ Ρομά	Οικισμός Κηπάκι	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές. κοινωνικός αποκλεισμός	1100 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α
Τρικκαίων	ΠΟΠ Ρομά	Οικισμός Πύργος	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	500 περίπου Ρομά	Δ.2α-Δ.2ζ Δ.10α-Δ.14α
Τρικκαίων	Θύλακας Φτώχειας	Συνοικία Σεισμόπληκτα	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	250 περίπου άτομα	Δ.1α-Δ.1στ Δ.10α-Δ.14α
Φαρκαδόνας	ΠΟΠ Παλινοστούντων Ομογενών	Οικισμός Παλινοστούντων Λόφος Ακαμάτη (πρώην Στρατόπεδο)	Υποβαθμ. Αστικές & Κοινων. λειτουργίες και Υποδομές, κοινωνικός αποκλεισμός	300 περίπου άτομα (μακροχρόνια άνεργοι, ανασφάλιστοι κλπ) που διαβιούν σε οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα (θύλακας φτώχειας)	Δ.1α-Δ.1στ Δ.10α-Δ.14α

Σχήμα 1: Σχέδιο Οργάνωσης του Ενιαίου «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών» στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σημείωση: στην παρούσα απεικόνιση δεν περιλαμβάνεται το δίκτυο Δομών Κοινωνικής Φροντίδας

3.5. Οργάνωση και Προϋποθέσεις Εφαρμογής των Παρεμβάσεων της ΠΕΣΚΕΘ – Μηχανισμός Συντονισμού και Παρακολούθησης της Περιφερειακής Στρατηγικής.

Η συγκρότηση του ενιαίου «Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών» αποτελεί προϋπόθεση ενεργοποίησης της ΠΕΣΚΕ.

Το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης» προτείνεται να συνδέεται με «διοικητική δομή» της Περιφέρειας και η ΠΕΣΚΕ Θεσσαλίας να παρακολουθείται συνολικά.

Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας (ΠΔ 133/2010, ΦΕΚ 226/Α/27-12-2010, «Οργανισμός της Περιφέρειας Θεσσαλίας») προτείνεται να «εποπτεύει» το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης», το οποίο μπορεί να λειτουργήσει στην Υπηρεσία και με τη μορφή ΟΔΕ, καλύπτοντας τις ανάγκες και συντονίζοντας τις δομές και τους φορείς σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η διοικητική ευθύνη συντονισμού και ενιαίας παρακολούθησης της ΠΕΣΚΕΘ προτείνεται να ανατεθεί στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της ΠΘ με έδρα τη Λάρισα, με πιθανές «αντένες» τις Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας των αντίστοιχων Περιφερειακών Ενοτήτων. Ο «μηχανισμός» αυτός θα πρέπει να τύχει της κατάλληλης οργανωτικής και συστημικής στήριξης.

Στο πλαίσιο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας και, όσον αφορά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της ΠΕΣΚΕΘ προτείνεται να συμμετέχουν (λόγω σχετικών αρμοδιοτήτων):

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- α. το Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών (διασύνδεση των κοινωνικών υπηρεσιών και δομών σε επίπεδο Περιφέρειας για θέματα κοινωνικής πρόνοιας, διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας κ.λπ.).
- β. το Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής (εφαρμογή προγραμμάτων για τις κοινωνικές ομάδες που χρήζουν ειδικής προστασίας, λειτουργίες στέγασης και παραχώρησης ακινήτων κ.λπ.).
- γ. το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας (εφαρμογή προγραμμάτων στέγασης, κοινωνικής και οικονομικής επανένταξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, συμβουλευτική, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη των ευπαθών ομάδων κ.λπ.).
- δ. το Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού (συντονισμός δράσεων πολιτιστικών φορέων της περιφέρειας, υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας, θέσπιση βραβείων, χορηγιών και άλλων μέσων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γραμμάτων και των τεχνών, με παράλληλη εποπτεία και ενίσχυση συλλόγων και φορέων που επιδιώκουν αντίστοιχους σκοπούς, κοινή οργάνωση με τοπικούς φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διάδοσή της στους νέους).

Εν κατακλείδι, προτείνεται διττή λειτουργία του **Περιφερειακού Μηχανισμού Συντονισμού και Παρακολούθησης της ΠΕΣΚΕΘ**, ήτοι λειτουργία σε δύο επίπεδα, ως εξής:

- αφενός ως Περιφερειακός Συντονιστικός Μηχανισμός,
- αφετέρου, ως το «Περιφερειακό Γραφείο Διαμεσολάβησης», με τις λειτουργίες που έχουν περιγραφεί στην Ενότητα 3.4 του παρόντος.

Η στήριξη του Περιφερειακού Μηχανισμού μέσω του προτεινόμενου **ΟΠΣ ΠΕΣΚΕΘ**, καλύπτει οργανωτικά, επιστημονικά και ποιοτικά δεδομένα, μεταξύ των οποίων τη διαμόρφωση και συνεχή επικαιροποίηση «Περιφερειακού Χάρτη Ποιότητας Κοινωνικών Υπηρεσιών», καθώς και τη στήριξη της λειτουργίας του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης.

4. Σύνοψη - Συμπεράσματα

Από την ανάλυση που έχει προηγηθεί, συγκεντρώνονται και κωδικοποιούνται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Το **Περιφερειακό Στρατηγικό Σχέδιο Κοινωνικής Ένταξης** της Θεσσαλίας υποστηρίζει, συμπληρώνει, τεκμηριώνει και εξειδικεύει τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020, όσον ειδικότερα αφορά στην αντιμετώπιση της φτώχειας και στην προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης, καθώς και στην εφαρμογή ειδικών δράσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα με πολυταμειακή χρηματοδότηση.

2. Η Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης και Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο επίπεδο της Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΠΕΣΚΕΘ) περιλαμβάνει ένα ευρύ πλαίσιο παρεμβάσεων και χρηματοδοτικών πηγών, με κοινή συνισταμένη την ανάσχεση της αρνητικής εξέλιξης των κοινωνικοοικονομικών παραμέτρων που διαμορφώνουν τις συνθήκες, τους κινδύνους και το βάθος της φτώχειας και των αιτιών που οδηγούν στον αποκλεισμό και στην παγίδευση των ευπαθών ομάδων από την αγορά εργασίας και από την πρόσβασή τους σε κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές (σε χρήμα και σε είδος).

3. Η ΠΕΣΚΕΘ περιλαμβάνει παρεμβάσεις, εργαλεία, συνεργασίες και πρωτοβουλίες για την ενδυνάμωση των ευπαθών ομάδων και την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική προώθησή τους σε θέσεις απασχόλησης ή σε επιχειρηματικές ευκαιρίες, αντιμετωπίζοντας με αυτό τον

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

τρόπο βιώσιμα τον κοινωνικό διαχωρισμό και αποκλεισμό και συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην στρατηγική του ΠΕΠ Θεσσαλίας, η οποία εστιάζει στον αναπροσανατολισμό του περιφερειακού αναπτυξιακού μοντέλου προς την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με χρονικό ορίζοντα πέραν της περιόδου 2014-2020.

Στο πλαίσιο αυτό, οι παρεμβάσεις της περιφερειακής στρατηγικής λαμβάνουν υπόψη τους τις «χωρικές συγκεντρώσεις» αρνητικών κοινωνικών φαινομένων», στις οποίες θα εφαρμοσθούν

4. Η Περιφερειακή Στρατηγική χαρακτηρίζεται από την συνολική, πλήρη, ευέλικτη και εξατομικευμένη κάλυψη των αναγκών κοινωνικής ένταξης και αντιμετώπισης της φτώχειας σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας, λαμβάνοντας υπόψη τέσσερις παραμέτρους: την πλήρη κάλυψη των σχετικών αναγκών (καθολικότητα), την διασφάλιση της προσβασιμότητας των ωφελουμένων σε Κοινωνικές Δομές σε επίπεδο Δήμου (τοπικότητα) ή/και σε τοπικό επίπεδο (εγγύτητα) και τη ανάπτυξη ενός «δικτύου» εξειδικευμένων στελεχών (κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι κ.λπ.) το οποίο να καλύπτει προγραμματισμένα ή/και έκτακτα τις τρεις προηγούμενες παραμέτρους παρέχοντας ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες (ευελιξία).

5. Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, προκύπτουν τα ακόλουθα δεδομένα:

- παρέχονται σε τοπικό επίπεδο πολλαπλές ομοειδείς υπηρεσίες προς συγκεκριμένες κατηγορίες Ευπαθών Ομάδων από διαφορετικές Κοινωνικές Δομές,
- διαπιστώνονται επικαλύψεις παροχής ταυτόσημων ή ομοειδών υπηρεσιών και παροχών από ίδιες ή συμπληρωματικές Δομές, οι οποίες «ανήκουν» σε ίδιους ή/και διαφορετικούς Φορείς,
- η δεδομένη έλλειψη εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού υποστήριξης της λειτουργίας των τοπικών Κοινωνικών Δομών, εντείνεται από τη «διάσπασή» του σε πολλές Δομές ή/και στην άσκηση διοικητικού χαρακτήρα δραστηριοτήτων.
- διαπιστώνεται χωρική συγκέντρωση ορισμένων Υπο-Ομάδων σε συγκεκριμένους Δήμους, κυρίως στους λεγόμενους «κεφαλικούς», ενώ καταγράφονται «θύλακες» με διάφορα χαρακτηριστικά (φτώχειας, Ρομά, μεταναστών, παλιννοστούντων κ.λπ.).
- η υποστήριξη των Υπο-ομάδων καλύπτεται μεν επαρκώς από το υπάρχον τοπικό Δίκτυο Κοινωνικών Δομών στις περισσότερες κατηγορίες κοινωνικών υπηρεσιών, με σαφή έλλειψη στην εξατομικευμένη προσέγγιση, την ενδυνάμωση και στήριξη των ανέργων (ιδιαίτερα των μακροχρόνια ανέργων και των νέων) στην προώθησή τους σε θέση απασχόλησης ή/και στην έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- διαπιστώνεται σημαντική έλλειψη μόνιμου προσωπικού, ιδίως επιστημονικού προσωπικού. Μέσω του «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Δομών αντιμετωπίζεται η κάλυψη των απαιτήσεων σε εξειδικευμένο προσωπικό, υλικό, εξοπλισμό κ.λπ., όπως λ.χ. σε ορισμένες ειδικότητες ψυχολόγων, παιδοψυχολόγων, σε στελέχη με εμπειρία και δεξιότητες, σε συνδυασμό με εποπτικό / ενημερωτικό υλικό που να ικανοποιεί τις ιδιαίτερες ανάγκες συγκεκριμένων Υποομάδων των Ευπαθών Ομάδων, όπως στους ΑΜΕΑ και στα Παιδιά/ΑΜΕΑ κ.λπ.
- διαπιστώνονται ελλείψεις διενέργειας κοινωνικών ερευνών και αξιοποίησής τους με κατάλληλη διαχείριση και αξιοποίηση των πρωτογενών δεδομένων (ευρήματα) και μετα-δεδομένων (όπου παράγονται).
- διαπιστώνονται ελλείψεις κατάλληλων συστημάτων και εργαλείων ταυτοποίησης των ωφελουμένων. Τηρούνται σε μικρό βαθμό «κοινωνικά μητρώα» και, μάλιστα όχι σε ενοποιημένη βάση μέσα στον ίδιο το Δήμο (ως αυτοτελής λειτουργική οντότητα).

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- αναδεικνύονται ελλείψεις στην προσβασιμότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων των Κοινωνικών Δομών των ατόμων με αναπηρία.
- Η εξυπηρέτηση των ανέργων από τις Κοινωνικές Δομές των Δήμων γίνεται με βάση αυτό το χαρακτηριστικό τους και συνδυαστικά με το εισόδημά τους, ώστε με αυτή την ιδιότητα να τους «χορηγηθεί» πρόσβαση σε κοινωνικές και προνοιακές υπηρεσίες και παροχές που παρέχονται από το τοπικό δίκτυο Κοινωνικών Δομών.
- Οι άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας υποστηρίζονται στην ουσία από τις Κοινωνικές Δομές που υποστηρίζουν τους ανέργους που διαθέτουν κάρτα ανεργίας. Η συγκεκριμένη «υποομάδα» ταυτοποιείται συνήθως από Δομές καταπολέμησης της φτώχειας, ή από την εξέταση δικαιολογητικών απορίας (Κοινωνικές Υπηρεσίες, Γραφεία Διαμεσολάβησης κ.λπ.).
- Οι άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας ως «Υπο-ομάδα» έχουν την δυσκολία της «αναγνωρισιμότητας» και επιλεξιμότητας δράσεων εισοδηματικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, καταπολέμησης της φτώχειας, προώθησης στην απασχόληση κ.λπ. μέσω του ΕΣΠΑ.
- Οι άνεργοι χωρίς κάρτα ανεργίας «αναγνωρίζονται» κατ'αρχήν από την αδυναμία προσκόμισης της κάρτας ανεργίας (όταν αυτό ζητείται ως δικαιολογητικό), αλλά καλύπτεται ως προς άλλα χαρακτηριστικά μετά από κοινωνική έρευνα.
- Οι άνεργοι 54 μέχρι και 65 ετών ενσωματώνουν χαρακτηριστικά αδυναμίας πρόσβασης στην αγορά εργασίας και παγίδευσης σε καθεστώς φτώχειας. Όσοι εξ αυτών δεν διαθέτουν κάρτα ανεργίας έχουν την δυσκολία της «αναγνωρισιμότητας» και επιλεξιμότητας δράσεων εισοδηματικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης, καταπολέμησης της φτώχειας, προώθησης στην απασχόληση κ.λπ.
- Οι όποιες ελλείψεις σε «ειδικές» Κοινωνικές Δομές για την κάλυψη των αναγκών συγκεκριμένων υπο-ομάδων φαίνεται από την ανάλυση της Ενότητας 1.2 να αντιμετωπίζονται από τις υπηρεσίες που παρέχονται από «συγγενείς» Δομές. Η καταγραφόμενη συγκέντρωση –για παράδειγμα- των ανέργων (όλων των κατηγοριών) στους «κεφαλικούς» επιλύεται με τη δημιουργία νέων Δομών με έδρα στις 4 «πρωτεύουσες» των Π.Ε. και με «εμβέλεια» την αντίστοιχη Π.Ε. με τη μορφή «Γραφείων Διαμεσολάβησης, στα οποία ενσωματώνονται λειτουργίες προώθησης στην απασχόληση και σύζευξης. Οι Δομές αυτές μπορεί να μην είναι κατ'ανάγκη νέες, αλλά να προέλθουν από συγχώνευση ή/και αναβάθμιση ήδη υφιστάμενων.
- Οι ηλικιωμένοι και οι συνταξιούχοι καλύπτονται επαρκώς με υπηρεσίες ενδυνάμωσης, ΠΦΥ, πρόσβασης σε αγαθά (τρόφιμα, διάφορα είδη, φάρμακα κ.λπ.). Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται επαρκώς από το υφιστάμενο τοπικό δίκτυο Κοινωνικών Δομών, με βασικές Δομές και Προγράμματα το «Βοήθεια στο σπίτι», τα ΚΑΠΗ, τα Δημοτικά Ιατρεία ΚΗΦΗ κ.λπ. Το τοπικό «δίκτυο» συμπληρώνουν Δομές Καταπολέμησης της Φτώχειας.

6. Από αξιολογική άποψη, η σχέση «πληρότητας» της υποστήριξης των ωφελουμένων από Κοινωνικές Δομές με βάση τα «υποσύνολα των υποκατηγοριών» των Ευπαθών Ομάδων», τόσο από άποψη όγκου εξυπηρετούμενων, όσο και με βάση την χωρική ανάπτυξη των Κοινωνικών Δομών κρίνεται ικανοποιητική. Οι κατηγορίες των ωφελουμένων με βασικά γενικά χαρακτηριστικά (λχ. Άνεργοι με όλες τις υπο-κατηγορίες τους), αποτελούν τον μεγάλο «όγκο» εξυπηρετούμενων, ο οποίος από την άλλη πλευρά, αναδεικνύει την αναγκαιότητα υπηρεσιών προώθησης στην απασχόληση, που κατά τεκμήριο χαρακτηρίζονται ως ελλειψείς.

7. Συνακόλουθα, τεκμαίρεται η ανάγκη «ομογενοποίησης» των Κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας με έμφαση στην «ομογενοποίηση» των υπηρεσιών που παρέχονται από τις

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Κοινωνικές Δομές της Περιφέρειας, ώστε να παρέχονται ιεραρχημένες μεν, πολλαπλές δε υπηρεσίες προς τους ωφελούμενους, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ποιότητα και πληρότητα των υπηρεσιών, την εξατομίκευση της προσέγγισης των αναγκών και των δραστηριοτήτων την ύπαρξη ενός «δικτύου» εξειδικευμένων στελεχών και, εντέλει τη διαμόρφωση «κοινωνικών οικονομικών κλίμακας».

8. Στο πλαίσιο αυτό, προκύπτουν τρεις βασικές κατηγορίες αναγκαίων Δομών:

i. **Δομές Διοίκησης και Διαχείρισης των Περιφερειακών και Τοπικών Κοινωνικών Πολιτικών.** Πρόκειται για τα «Γραφεία Διαμεσολάβησης» τα οποία σήμερα επιτελούν πολλαπλές λειτουργίες υποδοχής και διάγνωσης των αναγκών των ωφελουμένων και, σε ορισμένες περιπτώσεις, προώθησης των ωφελουμένων στην απασχόληση και στην επιχειρηματικότητα. Το «νέο» Περιφερειακό Δίκτυο Κοινωνικών Δομών θα ενισχύσει τις υπηρεσίες προώθησης των ωφελουμένων στην αγορά εργασίας και στην επιχειρηματικότητα, με άξονες τα Γραφεία Διαμεσολάβησης.

ii. **Δομές Παροχής Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας.**

Περιλαμβάνονται οι υπάρχουσες Τοπικές Δομές Κοινωνικής Φροντίδας (Βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας κ.λπ.). Τυχόν «νέες» Δομές θα προκύψουν στο πλαίσιο τεκμηριωμένων ελλείψεων, κατά κύριο λόγο σε περιοχές που θεωρούνται ως «θύλακες» και στερούνται σχετικών κοινωνικών υποδομών.

iii. **Δομές Παροχής Κοινωνικών και Προνοιακών Υπηρεσιών.**

Περιλαμβάνονται τοπικές Δομές Κοινωνικής Υποστήριξης και Ενσωμάτωσης (παροχή κοινωνικών υπηρεσιών one-stop-shop). Εντάσσονται επίσης οι Δομές αντιμετώπισης της Φτώχειας, Δομές Πρόληψης, προαγωγής και παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ), καθώς και ειδικές Δομές (ΚΔΑΠ-ΑΜΕΑ, ΚΗΦΗ, Κέντρα Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων (One Stop Shops), ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και ανηλίκων, Δομές Ισότητας κ.λπ.)

9. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από το τοπικό Δίκτυο Κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας, «δομούνται» με βάση τις Δομές που τις παρέχουν σε τρία επίπεδα:

- **Επίπεδο 1.** Τα Γραφεία Διαμεσολάβησης, τα οποία περιλαμβάνουν:
 - το «ενιαίο» (Περιφερειακό) Γραφείο Διαμεσολάβησης
 - τα τέσσερα Γραφεία Διαμεσολάβησης στους «κεφαλικούς» Δήμους (αναβάθμιση υφιστάμενων Δομών)
 - την αναβάθμιση υφιστάμενων Δομών με τη μορφή «Τοπικών Γραφείων Διαμεσολάβησης», στα οποία περιλαμβάνονται επιλεκτικά υφιστάμενες Κοινωνικές Δομές που έχουν τη δυνατότητα να αναβαθμιστούν, να παρέχουν περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών και να αποτελέσουν «Ενιαίες Δομές» (λ.χ. Κοινωνικά Πολύκεντρα / Social Hubs) παροχής (One stop shop) στους υπόλοιπους Δήμους
- **Επίπεδο 2.** Τα «αναβαθμισμένα» Κέντρα Κοινότητας Ευπαθών Ομάδων (One Stop Shops), τα οποία διευρύνουν τις υπηρεσίες τους και σε άλλες ευπαθείς ομάδες και όχι μόνο στις περιθωριοποιημένες κοινότητες και στα μέλη αυτών,
- **Επίπεδο 3.** Τις λοιπές τοπικές Κοινωνικές Δομές, οι οποίες περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο την ενοποίηση και αναβάθμιση υφιστάμενων κοινωνικών Δομών σε τοπική μικρο-κλίμακα.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

10. Με τη συγκρότηση του «τοπικού» δικτύου Κοινωνικών Δομών, στοχεύεται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους αρμόδιους Φορείς προώθησης στην απασχόληση και κοινωνικής φροντίδας, μέσα από την ιεράρχηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την στοχευμένη αντιμετώπιση της «ζήτησης» ομοιογενών υπηρεσιών από συγκεκριμένες ομάδες στόχους, την ενίσχυση της επιστημονικής, οργανωτικής και διαχειριστικής ικανότητας, την υιοθέτηση κοινών συστημάτων ταυτοποίησης των ωφελουμένων, καθώς και την ενθάρρυνση της συμμετοχής των Κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών στο «τοπικό σύστημα» αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

11. Σημειώνεται ότι στο ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 προβλέπεται στο πλαίσιο της Ε.Π. 9ii η λειτουργία one stop shop / κέντρων κοινότητας ευπαθών ομάδων, με διευρυμένες υπηρεσίες με έμφαση στην προώθηση των ωφελουμένων της συγκεκριμένης Ε.Π. στην απασχόληση και την κοινωνική ένταξη. Οι Δομές αυτές πρακτικά αντιστοιχούν:

- με εκείνες του «επιπέδου» 2 της ΠΕΣΚΕΘ, με την χρήση των διευρυμένων υπηρεσιών να «απολαμβάνουν» και άλλες ομάδες ωφελουμένων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες και βρίσκονται εγκατεστημένες στον χώρο «εμβέλειας» των Κέντρων Κοινότητας (Δράση Δ.2.α).
- με εκείνες του «επιπέδου» 1, οι οποίες στην ουσία συμπληρώνουν τα «κεφαλικά» Γραφεία και παρέχουν περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών, αποτελώντας «ενιαίες Δομές» με τη μορφή Κέντρων Κοινότητας, τα οποία απευθύνονται στο σύνολο των ωφελουμένων που ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες, χωρίς διάκριση.

Οι Δομές του επιπέδου 1, ανάλογα με τις ανάγκες, μπορούν να διευρύνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε Μετανάστες, αποκτώντας τη μορφή «Ανοιχτών Κέντρων Ένταξης Μεταναστών», αφού παρέχουν ομοειδείς υπηρεσίες (λ.χ. συμβουλευτική, νομική υποστήριξη, ενημέρωση για θέματα υγειονομικής περίθαλψης, υπηρεσίες που σχετίζονται με την απασχολησιμότητα και την κοινωνική ένταξη κ.λπ.⁸).

12. Το βασικό / κρίσιμο πεδίο εφαρμογής των πολιτικών της περιφερειακής στρατηγικής αποτελεί η **οικογένεια**, και, κυρίως οι οικογένειες με **ανήλικα παιδιά**, με δεδομένο ότι τα παιδιά θεωρούνται ως οι πλέον ευάλωτες ομάδες, με ιδιαίτερη έμφαση στις τρίτεκνες-πολύτεκνες οικογένειες που χαρακτηρίζονται από συνθήκες υλικών στερήσεων, αλλά και στις μονογονεϊκές οικογένειες, καθόσον η μονογονεϊκότητα αποτελεί κατ'έξοχήν πτωχογόνο παράγοντα. Οι οικογένειες χωρίς κανένα εργαζόμενο θα στηριχθούν μέσα από ένα πιο σύνθετο μίγμα παρεμβάσεων, που παραπέμπει στην αξιοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής, η οποία προβλέπει και άλλες μορφές χρηματοδοτήσεων και παρεμβάσεων.

Οι παρακάτω κατηγορίες ωφελουμένων διαμορφώνουν τις «κύριες» ομάδες-στόχους της Περιφερειακής Στρατηγικής, οι οποίες ταυτόχρονα ενσωματώνουν και λοιπά χαρακτηριστικά των Ευπαθών Ομάδων, ως εξής:

- μέλη Ευάλωτων Ομάδων και ιδίως, ΑΜΕΑ
- φτωχά νοικοκυριά ή μονήρη άτομα που διαβιούν σε καθεστώς φτώχειας, ή ακραίας φτώχειας ή κινδύνου φτώχειας,
- νοικοκυριά με παιδιά, και ιδιαιτέρως τα μονογονεϊκά και τρίτεκνα/πολύτεκνα, νοικοκυριά, τα οποία πλήττονται περισσότερο από συνθήκες αποστέρησης και στο χαμηλότερο όριο του 40% του μέσου διαθέσιμου εισοδήματος, από τα νοικοκυριά χωρίς παιδιά,

⁸ Τα προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας και παροχή ενισχυτικής διδασκαλίας σε μαθητές προβλέπονται σε άλλες Δράσεις

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

- νοικοκυριά χωρίς κανέναν εργαζόμενο και, ιδίως νοικοκυριά με παιδιά, ώστε παράλληλα να αντιμετωπίζεται το φαινόμενο της παιδικής φτώχειας,
- στοχευμένη αντιμετώπιση της φτώχειας των παιδιών και, ιδιαίτερα εκείνων που διαβιούν σε νοικοκυριά με τα παραπάνω χαρακτηριστικά και έχουν ηλικία 0 – 6 ετών ή/και έχουν μεταναστευτικό υπόβαθρο ή/και εντάσσονται σε μειονότητες η/και περιθωριοποιημένες κοινότητες,
- συνακόλουθα, ιδιαίτερη στόχευση δίδεται στις έγκυες μητέρες και σε εκείνες που έχουν μόλις γεννήσει,
- άτομα που διαβιούν σε περιοχές με πολλαπλά μειονεκτήματα (υποβαθμισμένες αστικές περιοχές στο πλαίσιο των οποίων συσσωρεύονται και αλληλοτροφοδοτούνται παράγοντες κοινωνικού αποκλεισμού),
- άτομα που διαβιούν σε Δομές κλειστής φροντίδας,
- άτομα των οποίων η διαβίωση συνδέεται με ακατάλληλες συνθήκες στέγασης ή/και έλλειψη στέγης,
- άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης ή/και με αναλφαβητισμό,
- ηλικιωμένοι άνω των 65 ετών και λοιπά πρόσωπα με αυξημένους κινδύνους φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού,
- άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω της ιδιότητας μέλους ομάδων με θρησκευτικές / πολιτιστικές ιδιαιτερότητες και,
- άτομα που υφίστανται διακρίσεις λόγω της ιδιότητας αιτούντος άσυλο, αναγνωρισμένου πολιτικού πρόσφυγα ή οικονομικού μετανάστη.

Οι ωφελούμενοι που εντάσσονται στις ανωτέρω Ομάδες θα χαρακτηρίζονται ως «επιλέξιμοι» με στάθμιση / συνεκτίμηση εισοδηματικών, κοινωνικών και άλλων κριτηρίων, ανάλογα με το είδος, το περιεχόμενο και τον χαρακτήρα της υπηρεσίας ή της παροχής που θα λαμβάνουν, κριτήρια τα οποία (όσον αφορά στο ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020) θα εξειδικεύονται στο επίπεδο των Προσκλήσεων.

13. Το σύνολο των πόρων της ΠΕΣΚΕ για την περίοδο 2014-2020 ανέρχεται σε **292.253.344 ευρώ**, εκ των οποίων **175.740.994,30 ευρώ** προέρχονται από χρηματοδοτήσεις των **ΕΔΕΤ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ και ΤΕΒΑ)** και τα **116.512.349,70 ευρώ** από **εθνικούς πόρους** (Σενάριο «0» - Λογικό Σενάριο).

Ειδικότερα, η χρηματοδότηση της ΠΕΣΚΕ Θεσσαλίας για την περίοδο 2015-2020 που προέρχεται από τα ΕΔΕΤ αφορά σε **175.740.994,30 ευρώ**, χρηματοδοτείται δε κατά 9,3% από το ΕΤΠΑ, κατά 33,7% από το ΕΚΤ (ΠΕΠ Θεσσαλίας και ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ), κατά 5,1% από το ΤΕΒΑ και κατά 12,0% από το ΕΓΤΑΑ.

Οι πόροι του ΕΤΠΑ προέρχονται από τους πόρους του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 που αφορούν στον θεματικό Στόχο 9. Οι πόροι του ΕΚΤ προέρχονται από τους πόρους του ΠΕΠ Θεσσαλίας 2014-2020 (69,5%) και του ΕΠΑΝΑΔ – ΕΔΒΜ (30,5%) που αφορούν επίσης στον θεματικό Στόχο 9.

14. Η κοστολόγηση των Δράσεων γίνεται στη βάση εκτίμησης εξυπηρετούμενων ωφελουμένων και μοναδιαίου κόστους, όπου οι αναλυόμενες Δράσεις συνεπάγονται εξωτερικό κόστος. Οι Δράσεις ενσωμάτωσης και προώθησης στην απασχόληση, οι δράσεις ενδυνάμωσης και συμβουλευτικής που δεν συνεπάγονται εξωτερικό κόστος κοστολογούνται έμμεσα, μέσω της συγκρότησης «Περιφερειακού / Τοπικού Δικτύου Κοινωνικών Δομών».

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

15. Τέλος, η εφαρμογή των Δράσεων αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού διαχωρισμού και προώθησης της κοινωνικής ενσωμάτωσης συνδυάζεται με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις και συνοδευτικές δράσεις αστικής αναζωογόνησης και συμπλήρωσης / αναβάθμισης αστικού και κοινωνικού εξοπλισμού και υποδομών σε περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συνδυασμό αρνητικών κοινωνικών φαινομένων.

Συγκριμένα, έχουν καταγραφεί τουλάχιστον **15 «θύλακες»** με μορφή **«Περιοχών Ολοκληρωμένης Προσέγγισης» (Π.Ο.Π.:** 8 ΠΟΠ Ρομά, 4 Θύλακες Φτώχειας και, 3 ΠΟΠ λοιπών Περιθωριοπ/νων Κοινοτήτων). Σε αυτές, εφαρμόζεται «μίγμα δράσεων», το οποίο αντιμετωπίζει αφενός τις ιδιαιτερότητες των Ομάδων Στόχου, τις συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, διαβίωσης, υλικών στερήσεων κ.λπ. και, αφετέρου, τα ιδιαίτερα αρνητικά φαινόμενα, με έμφαση στην αντιμετώπιση των αιτιών της πολλαπλής σημειούμενης υποβάθμισης και λοιπών υστερήσεων, σε κάθε «τύπο» και περιοχή παρέμβασης. Στόχο του «μίγματος» των προτεινόμενων παρεμβάσεων αποτελεί η βιώσιμη προώθηση της ένταξης των ωφελουμένων των Π.Ο.Π. στην κοινότητα και στην αγορά εργασίας.